

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malomipar érdekeinek szakközlönye
az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja.

Megjelenik hétente vasárnap	Előfizetési ára: évente 10 ft., féléve 5 ft. Hirdetések arányából sorozat.	Szerkesztője és kiadóhivatala: Budapest V., Erzsébet-út 19.
--------------------------------	--	--

BUDAPEST, 1891. MÁRCZUS HÓ 15.

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie
offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes

Erscheint wöchentlich Sonntag	Pränumerationspreis: ganzzährig fl. 10, halbjährig fl. 5. Inserte nach Tarif.	Redaktion und Administration Budapest V., Elisabethplatz 19
----------------------------------	---	--

BUDAPEST, 15. MÁRZ 1891.

TARTALOM: A liszt-üzlet az 1890. évben. — Újítások a malomiparban. — *Kereskedelmek és forgalmak. Gazdasági közlemények. — Kiszámlálás és törvények. — Utolsó táblázatok. — Hirdetések.*

INHALT: Das Mehlgeschäft im Jahre 1890. — Ueber Neuerungen im Mühlenwesen. — *Handel und Verkehr. Landwirtschaftliches. — Verkehrs- und Tarifwesen. Marktberichte. Inserate.*

A liszt-üzlet az 1890. évben.

R. és P. Malomiparunkra, a fennállásért való küzdelem köz. ülőit évek hosszú sora után végre ismét olyan év derült fel az elmúlt évben, a melyről nemzeti jóletünk eme fontos tényezőjét illetőleg csaknem csupa örvendetest lehet jelenteni. Nem mintha ebben az évben semmiféle nehézséget sem kellett volna legyőzni, vagy mintha a külső körülmények kedvezése (első sorban a gazdag aratás) egyáltalán segítette volna malmainkat oly sikerre, mint az előző években. — miként jelentésünk-ből ki fog tűnni — keletlen nagyban számban merültek fel nehézségek és káros befolyások és malmaink igazgatóságának egész üzleti ügyességükre és a legmegszilárdított munkásságára volt szükség, hogy az elért eredményekre juthattunk.

Éppen az a legérdekesebb, hogy az érdekközösség tudata végre gyökeresen jutott; hogy eme tudat behatolva lette az elhatározó akadályok ellen való határozott közös küzdelem; hogy a laissez faire et laissez aller politikájával végre szakítottak és hogy liszt-kivitelünk állami támogatásának szükségességét, a melynek feltartása nemcsak malomiparunknak, hanem legalább is ugyanolyan mértékben mezőgazdaságunknak is érdeke, kereskedelmi kormányzatunk beláta és megtányolta. Az összes mérvado tényezőknél eme cselekvés közreműködése, mely egyesül az augusztus végeig hatályban volt közös üzlemmegszorításban, mareszt pedig az új kiviteli idény kezdetén a Fiume felé és a nyugati viszonylatok felé való díjletek leszállításában nyilvánult, az egyik legkiváló sikerrel és hírvést állíthatjuk, hogy az eredmények távolról sem lettek volna oly fenyesek, ha az összes öröknek a közös munkára való eme egyesülése hiányzott volna.

A sokat megtagadt, nemcsak a főváros, hanem valamennyi nagyobb vidéki malom is felálló közös üzlemmegszorítás, mely eredményt csak aprilis végéig tartott volna, de az üzleti helyzet közverszerítő befolyása alatt augusztus végéig kiterjesztett, minden tekintetben mondhatnók áldásos intézménynek bizonyult. Egyedül annak köszönhetjük, hogy malmaink az első felev kedvezőlen helyzetén veszteség nélkül vagy csakely haszonnal estek túl; hogy a június júliusban bekövetkezett

Das Mehlgeschäft im Jahre 1890.

R. & P. Nach einer langen Reihe von Jahren, in denen unsere Mühlenindustrie um ihre Existenz zu kämpfen hatte, endlich wieder eines, über welches hinsichtlich dieses wichtigen Factors unseres Nationalwohlstandes fast nur Erfreuliches zu berichten ist. Nicht als ob in diesem Jahre keine Schwierigkeiten zu überwinden gewesen wären, oder als ob die Gunst äusserer Umstände (vorau die reiche Ernte) allein unseren Mühlen zu so schönen Erfolgen verholfen hätte. Es gab vielmehr — wie aus unserem Berichte hervorgehen wird — der Schwierigkeiten und der störenden Einflüsse mehr als genug und es bedurfte der ganzen geschäftlichen Tüchtigkeit unserer Mülhenteitungen und der angestrengtesten Thätigkeit, um zu den erzielten Resultaten zu gelangen.

Aber das ist eben das Erfreulichste, dass endlich das Bewusstsein der Interessen-Solidarität zum Durchbruch gelangt ist; dass dieses Bewusstsein eine wirksame gemeinschaftliche Abwehr der zu bekämpfenden Hindernisse ermöglichte; dass mit der Politik des laissez faire et laissez aller endlich gebrochen wurde und dass die Nothwendigkeit der staatlichen Förderung unseres Mehlexportes, dessen Aufrechterhaltung nicht blos im Interesse der Mühlenindustrie, sondern mindestens ebenso sehr auch im Interesse unserer Landwirtschaft gelegen ist, von Seite unseres Handelsamtes verständnisvoller Würdigung begegnete. Dieses zielbewusste Ineinandergreifen aller massgebenden Faktoren, welches einerseits zu der bis Ende August aufrecht erhaltenen gemeinsamen Betriebsreduction, andererseits bei Beginn der neuen Exportcampagne zur Ermässigung der Frachten nach Fiume und nach den westlichen Relationen führte und auch sonst sich vielfach betätigte, hat nicht wenig beigetragen zu den errungenen Erfolgen und es darf ruhig behauptet werden, dass die Resultate lange nicht so glänzend gewesen sein würden, wenn dieses Zusammenlassen aller Kräfte zu gemeinsamen Handeln gefehlt hätte.

Die vielangefeldete, nicht nur die hauptstädtischen, sondern auch alle grösseren Provinz-Dampfmlhlen umfassende gemeinsame Betriebsreduction, welche ursprünglich nur bis Ende April dauern sollte, unter dem zwin-

hirtelen aránytalan káros hatása rájuk ki nem terjedt és azután összeszedeget a gazdag aratásunk által teremtetett kedvezet helyzetet egészen kihasználhatták. Emez intézkedések ellenzői ugyanis éppen abból a téves nézetből indultak ki, hogy a szezonnak valamilyen nemével van szó, mely ezelőtt tizé maga elé a buzáraakra mesterségesen nyomást gyakorolni és a lisztárakat mesterségesen felszökötteni, míg valóságban csak a tultermelésnek és káros következményeinek elhárításáról volt szó. Ha egy pillantást vetünk a buzáraikat feltüntető táblázatunkra és eme árákat összehasonlítjuk azokkal, melyek valamennyi külföldi piacon fenállottak, eléggé meg fogunk győződhetni, milyen tévesek voltak azok a nézetek. Nemcsak hogy a buzáraik nálunk le nem nyomták, sőt inkább lisztüzletünknek egészen véve egészséges helyzetet, a mely csak az üzemmegszorítás-nak köszönhető, lehetővé tette malmainknak, hogy a nyersterményért oly árakat fizessenek, a melyek különben sehol sem lettek volna elérhetőek. Szintoly kevéssé lehet szó a lisztárak mesterséges drámatársáról, mert legfinomabb fajtainknak, a 0 sz.-nak, ára természetesen mint haladta meg a 15 forint. A közös üzemmegszorítás tehát mezőgazdaságunkra épp oly hasznos és előnyös volt, mint a malomiparra és hogy milyen helyes volt ez az intézkedés egyéb tekintetben is, lejjebből abból látszik, hogy már az új aratás betakarítás-akor régebbi buzáraikról — dacára a malomok üzemmegszorításának és dacára annak, hogy egyes vidéki malmok buza hiányában izemüket már előbb is teljesen beszűkítették — az egész országban teljesen elfogytak és az új buzáuk ugye szóval a kálászól kellett elváltatni felolvasni.

Az sálabbikában attekintést nyújtunk az üzlet menetéről az év egyes hónapjaiban:

Az üzletnek az ünnepek miatti csendessége 1889-ről átterjedt az 1890. évi január elejére is. Az üzlet helyzete jó fogyasztási viszonyok mellett általában egészséges volt és még csekély arányú emelkedés is megkísérülhetők voltak, melyek azonban, minthogy a vételkedő teljesen hiányzott és az üzlet főként régebbi előjegyzések lebonyolítására szorított, csakhamar kárba veszték és a hónap vége felé hanyatló irányzatnak adtak helyet. A helyi piacon a fogyasztás teljesen megszűnt az egész főváros lakossága közt elterjedt influenza-betegség folytán. A kivitel forgalom teljesen szűntel: különösen Angolország oly arányban emelkedett, melyek malmaink a legjobbak akarat mellett sem adhattak meg.

Az általános kedvelenség kiterjedt február első felére is. Az árak lassultása által a vevők, mint rendszeren, még tartózkodóbbak lettek, a legbarnább fajták azonban nagyon kerestettek és legmagasabb árakon oly gyorsan elkelték, hogy csakhamar hiány állott be bennük. A hónap második felében az üzlet a beföldön megelénkült és Gschorszki is nevezetes megrendeléseket tett, míg rendszer külföldi fogyasztási területeink aránk nem fizettek ki magukat, igen tekintélyes lisztmennyiségektől szabadult meg azonban vállalkulni piacunk azáltal, hogy egy helybeli malomnak sikerült, a francia és az amerikai verseny legvégével, melyek erősen küzdöttek eme üzletet, néhány bajrakományt lisztet *Portugallishab* eladni, miáltal a másodszor is ama helyetbe jutott, hogy nyomásztó kötelezettségeitől megszabadulhattott és határozottan jobb áralakulás érthetett el.

A portugál üzletnek hatása részben a lisztáraknak *medicus* elején beállott emelkedésben jutott kifejezésre és miután Magyarország szintjén mint Ausztria jó fogyasztási képességet mutaltak linom lisztjában, megszorított üzennél a kivitel forgalom teljes megakadása

göden Einflüsse der Geschäftslage aber bis Ende August verlängert wurde, hat sich nach jeder Richtung hin als eine gewaltige segensreiche Mädel erwiesen. Ihr allein ist es zu danken, dass unsere Mühlen über die durchaus unglünstige Situation während des ersten Halbjahrs ohne Verluste und mit mässigen Gewinn hinwegkamen; dass sie durch den Preissturz im Juni-Juli nicht in Mitleidenchaft gezogen wurden und sodann im Herbst voll und ganz von der durch unsere reiche Ernte geschaffenen Gunst der Verhältnisse profitieren konnten. Die Gegner dieser Massregel gingen eben von der irrigen Anschauung aus, dass es sich um eine Art »Ring« handle, der einen künstlichen Druck auf die Weizenpreise und eine künstliche Hinausschraubung der Mehlpreise zum Zweck habe, während es sich doch nur um Hintanhaltung der Erbeherproduktion und der schädlichen Folgen derselben handelte. Ein Blick auf unsere Tabelle der Weizenpreise und der Vergleich dieser Preise mit den auf allen ausländischen Märkten bestandenem genügt, um zu beweisen, wie falsch jene Voraussetzungen waren. Nicht nur ist der Preis des Weizens bei uns nicht herabgedrückt worden, sondern die im Ganzen gesunde Situation des Mehlgeschäftes, welche nur der Betriebsreduktion zu danken war, ermöglichte es unseren Mühlen, für das Rohprodukt Preise zu bezahlen, welche nirgends sonst erreichbar gewesen wären. Und ebenso wenig kann von einer künstlichen Vertheuerung der Mehlpreise die Rede sein, da der Preis unserer feinsten Sorte, Nr. 0, nicht über 15 fl. per Metercentner stieg. Die gemeinsame Betriebsreduktion ist also für unsere Landwirtschaft ebenso ersprießlich und nutzbringend gewesen, wie für die Mühlenindustrie, und wie klug diese Massregel auch in anderer Hinsicht war, erhellt am besten daraus, dass bereits zur Zeit der Einheimung der neuen Ernte die Vorräthe an altem Weizen — trotz der Betriebsreduktion der Mühlen und trotzdem einzelne Provinzmühlen wegen Mangels an Weizen schon früher den Betrieb ganz eingestellt hatten — im ganzen Lande total erschöpft waren und der neue Weizen sozusagen vom Halme weg gleich zur Vermahlung genommen werden musste.

Im Nachfolgenden geben wir nun eine Uebersicht des Geschäftsganges in den einzelnen Monaten des Jahres.

Die aus dem Jahre 1889 herübergenommene Feiertagsstille hielt auch Anfangs *Januar* 1890 noch an. Im Allgemeinen war bei guten Konsumverhältnissen die Geschäftslage eine gesunde und es konnten sogar kleine Preiserhöhungen versucht werden, welche aber, da jede Kaufstille und das Geschäft sich hauptsächlich auf die Abwicklung früherer Vormerkungen beschränkte, bald wieder verloren gingen und gegen Ende des Monats der rückgängigen Tendenz weichen mussten. Auf dem hiesigen Platze erlitt der Consum beträchtliche Einbußen durch die über die ganze hauptstädtische Bevölkerung verbreitete Influenza-Krankheit. Der Exportverkehr ruhte vollständig; speziell England beehrte solche Preisconcessionen, welche unsere Mühlen beim besten Willen nicht gewähren konnten.

Die allgemeine Lustlosigkeit übertrug sich auch noch auf die erste Hälfte des *Februar*. Durch die Herabsetzung der Preise waren, wie immer, die Käufer nur noch zurückhaltender geworden, doch waren die dunkelsten Sorten stark begehrt und fanden zu höchsten Preisen so schlanken Absatz, dass bald *Mai* an denselben eintrat. In der zweiten Hälfte des Monats wurde das Geschäft im Inlande lebhafter und auch Böhmen sandte namhafte Aufträge, während unsere Preise nach

dacára sem állhattak be készletzaporadások. A hó folyamán a váltó-árfolyam emelkedése mégis ismét lehetővé tette angol üzletbarátainkkal az összeköttetést és nagyobb költségek fizeték létre, melyek azonban, sajnós, nem folytathatták, mert az amerikai versennyel nem lehetett megküzdeni. A korpa az év kezdetétől fogva igen erősen tartotta magát és már hónapokra előre el volt adva. A folytonosan emelkedő buzárrakkal szemben a lisztárak mindinkább veszteségesek lettek és a helyzet egyre kedvezőlenebb lett, bár még mindig nem voltak készletek és a kenyér- és feketé liszték még kissé magasabb árakon is jól elkeltek. Az őrlés éppen veszteséges volt és a külföldre való eladások hiánya nagyon kellemtlenül érezhetővé vált.

Áprilisban még kedvezőlenebb lett a helyzet. Buza szitálás maradt, a belföldi régebbi előjegyzések lebonyolítására szorítottak, a kivétel megakadt, csak Brazília lépett fel ismét több hónapi szünet után mint lisztjeink végjé. A hónap utolsó harmadában ugyan Anglia is — Amerikából rossz aratási kilátásokról érkezett hírek által nyugtalanítva — tett némi megrendeléseket, de ez az idősek esakhamar elment. Ilyen viszonyok láttat és mivel tudták, hogy a buzázkészletek az egész országban már fogytán vannak, nem került nagy erőlködésbe a malomokat a közös üzemenyiszorítás meghosszabbítására bírn, a mely esakugyan ki is terjesztett augusztus végéig.

Május hava a helyzet további rosszabbodásával kezdetűl, a cseh- és morvaországi általános strájkmozgalom következésh. Ottani végünk természetesnek található aggodalomból halasztották az előjegyzett mennyiségek átvetelét, sőt azon egyeztek, hogy rajtuk a helybeli piacokon adjanak túl. A buza ugyan jó aratási kilátásainkra való tekintettel csökkenő árrányzatot követett, mely a külföldi piacok szilárdasága által sem változott, lisztüzletünk mégis esakugy mint azelőtt, kedvezőlen maradt, mert az árak hanyatlására való tekintettel a vevélekre teljesen eltanak és a másoldok is sürgető kintalattai által erős nyomást gyakorolt az árakra. Emiatt korábban már hosszabb idő óta teljes biány volt és a rendelkezésre álló mennyiségek elszállítására minden oldalról nehézségekbe ütközött: gszre és tetre — persze melyen a napi árak által — már történtek nagyobb költségek körpában, különösen Németországba.

Június közepe felé beállott a rég ühéjott javulás. A belföldi fogyasztásnak végre mégis rá kellett magát nagy mennyiségű új beszerzésre szálni. Ausztriából is érkeztek tekintélyes megrendelések és kiviteli eladások is letesültek, mert a malmok, a buzapiacz némileg szilárdabb helyzete dacára is igen előzékenyeknek mutatott magukat. A kereslet olyan élenk volt, hogy esakhamar érezhető liszthiány támadt és egyes fajták egyáltalában nem voltak kaphatók, annál inkább: hogy — miként fentebb említettük — néhány vidéki malom a környékön uralkodó buzahiány folytán kényszerítve volt üzemeny teljeszen szüneteltetni.

Július hó folyamán nagyobb költségek történtek külföldre, melyeknél azonban természeténél remélt jó eredményt az áraknál már tekintetbe kellett venni. A váltó-árfolyamok hanyatlása ezen költsékeket megnehezítette és esakhamar meg is akasztotta. A belföldi fogyasztás általában emelkedés maradt, a nagyon megszorított termelés mindazonáltal elfogyott, úgy hogy a malmok készlettel teljesen kimerültek és az árak hirtelen hanyatlása nem vont maga után káros következményeket.

keimen unserer gewöhnlichen ausländischen Absatzgebiete Rendiment boten. Eine unerwartete Entlastung von recht beträchtlichen Mehlquantitäten erfuhr jedoch unser Markt dadurch, dass es einer hiesigen Mühle gelang über die französische und die amerikanische Concurrenz, die sich nachdrücklichst um diese Geschäfte bewarben, den Sieg davonzutragen und ein paar Schiffsladungen Mehl nach Portugal zu verkaufen, wodurch auch die zweite Hand in die Lage kam, sich ihrer drückenden Engagements zu entledigen und eine entschiedene bessere Preisbildung ermöglicht wurde.

Diese Wirkung der portugiesischen Geschäfte kam theilweise in der Anfangs März eingetretenen Erhöhung der Mehlpreise zum Ausdruck und da Ungarn sowohl wie Oesterreich gute Aufnahmefähigkeit auch für Feinmehle zeigte, so konnten bei dem reduzierten Betriebe trotz der totalen Stockung im Exportverkehr keine Lageransammlungen entstehen. Im Laufe des Monats gestattete die Erhöhung der Devisencurse doch wieder die Anknüpfung mit unseren englischen Freunden und es kamen grössere Abschlüsse zu Stande, die aber leider keine Fortsetzung fanden, da gegen die amerikanische Concurrenz nicht aufzukommen war. Kleie hatte sich seit Jahresbeginn sehr fest gehalten und war nun auf Monate hinaus anverkauft. Gegenüber den stetig steigenden Weizenpreisen hatten sich nach und nach die Mehlpreise entschieden verlustbringend gestaltet und die Situation wurde immer unerquicklicher, obwohl noch immer keine Lager vorhanden waren und Brod- und Schwarzmehle selbst zu etwas erhöhten Preisen guten Absatz fanden. Die Malhbilanz war eben passiv und der Mangel des Absatzes nach dem Auslande machte sich sehr unangenehm fühlbar.

Im April wurde die Situation noch ungünstiger. Weizen blieb fest, das Inland beschränkte sich auf die Abwicklung früherer Vermerkungen, der Export stagnierte, nur Brasilien trat nach monatelanger Pause endlich wieder als Käufer unserer Mehle auf. Im letzten Drittel des Monats machte zwar auch England — alarmirt durch Nachrichten über schlechte Ernteaussichten in Amerika — wieder einige Anschaffungen, doch ging diese Episode rasch vorüber. Unter solchen Verhältnissen und da man wusste, dass die Weizenbestände im ganzen Lande bereits zur Neige gingen, bedurfte es keiner Anstrengungen, um die Mühlen zur Verlängerung der gemeinsamen Betriebsreduction zu bewegen, die denn auch bis Ende August ausgedehnt wurde.

Der Monat Mai brachte eine weitere Verschlechterung der Lage als Folge der allgemeinen Strikebewegung in Böhmen und Mähren. Unsere dortigen Abnehmer verschoben in begreiflicher Aengstlichkeit die Uebernahme der vorgemerkten Quantitäten und trachteten sogar, sich derselben auf dem hiesigen Platze zu entledigen. Weizen verfolgte zwar angesichts unserer guten Ernteaussichten wechsende Tendenz, die auch durch die Festigkeit der ausländischen Märkte nicht unterbrochen wurde, doch blieb das Mehlgeschäft nach wie vor sehr unerquicklich, weil im Hinblick auf die rückgängige Preisbewegung die Kaufflust total erlahmte und auch die zweite Hand durch forciertes Auskleben einen starken Druck auf die Preise ausübte. Feine Kleie fehlte schon seit längerer Zeit gänzlich und die Ablieferung der disponiblen Quantitäten begegnete allenthalben grossen Schwierigkeiten. Per Herbst und Winter wurden — allerdings tief unter dem Tagespreise — bereits grössere Kleieabschlüsse, besonders nach Deutschland, gemacht. Gegen Mitte Juni trat die lang ersehnte Besserung

Rendkívül kedvező viszonyok közt folyt le az üzlet *augusztus* havában. A feletébbi élenk kereslettel a készletek teljes hiánya állott szemben, minek folytán kőszáru egyáltalán nem volt kapható és a vevőknek bele kellett nyugodniok, hogy megrendeléseik kivételre egy ideig várjanak. Az árak emelkedtek és a malmok követeléseit szíves megadták. Ez az állapot az egész hónapon át tartott és miután külföldi fogyasztási területekre is tetemes eladások eszközöztek, a helyzet olyan barátságos volt, mint már régen nem.

September 1-én kezdődött meg valamennyi magyar malomnál a teljes üzem. A kiviteli forgalom ismét szünetelt, mert a váltóárfolyamok elérték legalacsonyabb állásukat (London 111) és a külföldi vevők, a kik augusztusban eszközölt beszerzéseik által egy időre felfezve voltak, a kért magasabb árakat nem akarták megadni. Ezen megszakítás azonban nem éreztette sehogysam hatását, mert a kereslet a belföldön és Ausztriában már régóta nem tapasztalt élelenséget ért el. Ausztria néhány tartományában az áradások folytán sok odaváló vízimalom nem dolgozhatott és tömegesen érkeztek megrendelések Cseh- és Morvaországából, Pelső-Ausztriából, Tirolból és Vorarlbergből. Így nemcsak malmainknak egész termelése gyorsan elkelt, hanem a gőzmalom teljes üzeme is annak dacára is, hogy az országban valamennyi vízimalom erősen el volt foglalva, nagyon érezhető liszthiány állott be. Korpában csendesebb volt az üzlet, az árak mégis tartották magukat, ámbar Németországból sokat vissza adtak el az itteni piacon.

Október havában a megjavult váltóárfolyamok lehetővé tették külföldi vonatkozásaink újból való felvételét és tekintélyes kőtesek létesülhettek oda.

A belföldi és az osztrák üzlet egyformán kellemes maradt, az intenzív liszthiány még mindig tartott. A jövedelmező lisztüzlet következtében buzaért magasabb árakat kértek és a lisztárak leszállítottak, a nékül azonban, hogy az ellankadt vételkedvet feleléshették volna. A malmok különben régebbi kőtesek lebonyolításával teljesen el voltak foglalva és még nem állottak be készletmegszaporodások, különösen mert a dunai állomásokról jövő megrendelések a hajózásnak közeli beszüntetésére való tekintettel igen sűrűsek voltak.

Novemberben ugy a belföldi mint a külföldi forgalomnak lényeges megapadása állott be. Buza ugyan száradt maradt, de a lisztárak leszállítottak, a nékül azonban, hogy az ellankadt vételkedvet feleléshették volna. A malmok különben régebbi kőtesek lebonyolításával teljesen el voltak foglalva és még nem állottak be készletmegszaporodások, különösen mert a dunai állomásokról jövő megrendelések a hajózásnak közeli beszüntetésére való tekintettel igen sűrűsek voltak.

Az üzlet azonban oly természetesen sülyedt, hogy a malmok már *december* elején szükségét láttak annak, hogy egy ismételt közös üzemmegszorítás eszméjével kö-

ein. Der inländische Consum musste nun endlich doch zu umfangreichen Neuananschaffungen schreiten, auch aus Oesterreich kamen bedeutende Aufträge und Exportverkaufe kamen ebenfalls zu Stande, da die Mühlen trotz der etwas festeren Haltung des Weizenmarktes sich sehr entgegenkommend verhielten. Der Begeh war so lebhaft, dass sich alsbald eine fühlbare Mehlnoth geltend machte und einzelne Sorten überhaupt nicht zu haben waren, zumal, wie wir schon oben erwähnten, einige Provinzmühlen wegen gänzlichem Mangel an Weizen in ihrer Gegen gezwungen waren, den Betrieb ganz einzustellen.

Während des Monats *Juli* wurden grössere Abschlüsse nach dem Auslande gemacht, wobei aber in den Preisen bereits der erwartete gute Ausfall unserer Ernte escomptirt werden musste. Der Rückgang der Devisencourse erschwerte diese Transactionen und setzte ihnen auch bald wieder ein Ziel. Der inländische Consum verhielt sich anhaltend ruhig, doch fand immerhin die sehr verminderte Production Absatz, so dass die Lager bei den Mühlen vollständig geräumt waren und der vehemente Rückgang der Preise ohne schädliche Folgen blieb.

Unter ausserordentlich günstigen Absatzverhältnissen entwickelte sich das Geschäft im Monate *August*. Dem überaus lebhaften Begehre standen keinerlei Vorräthe gegenüber, daher prompte Waare gar nicht erhältlich war und Käufer sich bescheiden mussten, auf die Ausführung ihrer Dispositionen einige Zeit zu warten. Die Preise wurden erhöht und die Forderungen der Mühlen gern bewilligt. Dieser Zustand hielt den ganzen Monat an und da auch nach allen unseren ausländischen Absatzgebieten beträchtliche Verkäufe gemacht wurden, so war die Situation so freundlich, wie schon lange nicht.

Am 1. *September* trat bei sämtlichen ungarischen Mühlen der Vollbetrieb ein. Der Exportverkehr erfuhr wieder eine Unterbrechung, weil die Devisencourse ihren Tiefstand erreichten (London 111) und die ausländischen Käufer, welche durch die im August gemachten Anschaffungen für einige Zeit gedeckt waren, die geforderten höheren Preise nicht bewilligen wollten. Diese Unterbrechung machte sich jedoch in keiner Weise fühlbar, weil die Nachfrage im Inlande und in Oesterreich eine seit langer Zeit nicht dagewesene Lebhaftigkeit erreichte. In Folge der Ueberschwemmungen in mehreren Provinzen Oesterreichs konnten dort sehr viele Wassermühlen nicht arbeiten und deshalb kamen massenhafte Aufträge aus Böhmen, Mähren, Oberösterreich, Tirol und Vorarlberg. So wurde nicht nur die gesammte Production unserer Mühlen noch warm von der Walze weg absorhirt, sondern es zeigte sich trotz des Vollbetriebes der Dampfmühlen und trotzdem auch sämtliche Wassermühlen im Lande vollauf beschäftigt waren, eine sehr empfindliche Mehlnoth. In Kleie war das Geschäft etwas ruhiger, doch hielten sich die Preise, obwohl von Deutschland ziemlich viel nach dem hiesigen Platze zurückverkauft wurde.

Im Monat *Oktober* gestatteten die gebesserten Devisencourse die Wiederaufnahme unserer Beziehungen zum Auslande, und es konnten beträchtliche Transactionen dahin abgeschlossen werden. Das inländische und das österreichische Geschäft blieben gleich angenehm, die intensive Mehlnoth hielt an. In Folge des remunerativen Mehlgeschäftes wurden für Weizen höhere Preise begehrt und bewilligt, da auch höhere Mehrpreise leicht durchzusetzen waren. Kleie war stark begehrt und wurde ebenfalls besser bezahlt.

zelebrről foglalkozzának, mely azonban most nem jött létre. Nem is állott már be többé javulás és az év teljességgel lanyha, kedvelten hangulatban záródott.

A buza- és lisztárak változását az egész éven át az alábbi táblázat mutatja:

A buza- és lisztárak fejlődése 1890-ben. — Bewegung der Weizen und Mehlspreise im Jahre 1890.

	Buzárak Weizenpreise		Liszt-szám — M e h l - N u m m e r								Korpa Kleie				
	legalacsony- niedrigster	legmagyobb- höchster	0	1	2	3	4	5	6	7	8	8 ¹ / ₂	8 ³ / ₄	finom feine	durva grob
Január 5. Január...	8.05	8.75	15.60	15.20	14.90	14.60	14.20	13.90	13.50	13.10	12.80	12.50	10.50	4.60	4.30
» 12. »	8.15	8.85	15.60	15.30	15.00	14.70	14.40	14.10	13.80	13.40	13.00	12.70	11.00	5.00	4.40
» 19. »	8.05	8.75	15.60	15.30	15.00	14.70	14.40	14.10	13.80	13.40	13.00	12.70	11.00	5.00	4.40
» 26. »	8.10	8.65	15.20	14.80	14.40	14.10	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.00	4.20	4.00
Febr. 2. Februar...	8.05	8.75	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.80	4.50	4.00
» 9. »	8.05	8.75	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.80	4.50	4.00
» 16. »	8.15	8.85	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.80	4.50	4.20
» 23. »	8.25	8.95	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.80	4.50	4.20
Márcz. 2. März...	8.05	8.25	15.00	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
» 9. »	8.15	8.85	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.00	4.50	4.20
» 16. »	8.25	8.95	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.00	4.50	4.20
» 23. »	8.40	9.10	15.30	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
» 30. »	8.40	9.10	15.30	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
Apr. 6. April...	8.50	9.20	15.50	15.20	14.80	14.50	14.20	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	11.20	4.70	4.20
» 13. »	8.65	9.35	15.50	15.20	14.80	14.50	14.20	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	11.20	4.70	4.20
» 20. »	8.50	9.20	15.50	15.20	14.80	14.50	14.20	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
» 27. »	8.35	9.05	15.50	15.20	14.80	14.50	14.20	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
Május 4. Mai...	8.20	9.00	15.50	15.20	14.80	14.50	14.20	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
» 11. »	8.20	8.90	15.50	15.20	14.80	14.50	14.20	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	11.00	4.50	4.20
» 18. »	8.05	8.40	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	11.00	4.50	4.20
» 25. »	7.95	8.55	14.80	14.50	14.20	13.90	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	12.00	11.00	4.50	4.20
Junius 1. Juni...	7.85	8.55	14.80	14.50	14.20	13.90	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	12.00	11.00	4.50	4.20
» 8. »	8.05	8.75	14.80	14.50	14.20	13.90	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	12.00	11.00	4.50	4.20
» 15. »	8.05	8.75	14.80	14.50	14.20	13.90	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	12.00	11.00	4.50	4.20
» 22. »	7.45	8.10	14.80	14.50	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.00	4.50	4.20
» 29. »	7.25	7.95	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	10.80	4.50	4.20
Julius 6. Juli...	7.30	8.00	14.40	14.10	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	12.00	11.70	10.80	4.50	4.20
» 13. »	7.50	8.20	14.40	14.10	13.80	13.50	13.20	12.90	12.60	12.30	12.00	11.70	10.80	4.50	4.20
» 20. »	7.30	8.00	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.80	11.50	10.60	4.50	4.20
» 27. »	7.20	7.90	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.80	11.50	10.60	4.50	4.20
Aug. 3. August...	7.00	7.70	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	11.60	11.30	10.40	4.50	4.20
» 10. »	7.15	7.85	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	11.60	11.30	10.40	4.50	4.20
» 17. »	7.15	7.85	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	11.60	11.30	10.40	4.50	4.20
» 24. »	6.80	7.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	11.60	11.30	10.40	4.50	4.20
» 31. »	6.95	7.45	14.50	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.80	10.80	4.50	4.20
Szept. 7. September...	6.96	7.46	14.70	14.40	14.10	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	10.80	4.50	4.20
» 14. »	7.15	7.65	14.70	14.40	14.10	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	10.80	4.50	4.20
» 21. »	7.05	7.55	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	4.50	4.20
» 28. »	7.20	7.80	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
Okt. 5. Oktober...	7.20	7.80	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
» 12. »	7.20	7.80	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
» 19. »	7.30	7.90	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
» 26. »	7.35	7.95	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
Nov. 2. November...	7.00	7.70	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.10	4.50	4.20
» 9. »	7.20	7.90	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
» 16. »	7.20	7.90	15.20	14.90	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	11.90	4.50	4.20
» 23. »	7.65	8.35	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.10	4.50	4.20
» 30. »	7.65	8.35	14.80	14.50	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.00	4.50	4.20
Decz. 7. December...	8.20	8.90	14.80	14.50	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.00	4.50	4.20
» 14. »	7.70	8.30	15.00	14.70	14.40	14.10	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.10	4.50	4.20
» 21. »	7.70	8.30	14.80	14.50	14.20	13.90	13.60	13.30	13.00	12.70	12.40	12.10	11.00	4.50	4.20
» 28. »	7.65	8.25	14.60	14.30	14.00	13.70	13.40	13.10	12.80	12.50	12.20	11.90	10.80	4.50	4.10

Elnök tevékenységét fejtett ki a lefolyt évben az országos magyar malomgyésület, a mely valamennyi, az összességet érdeklő kérdéseket hatáskörébe vonta és sokat közülük sikeresen megoldott. Különösen kiemelendők: a magyar malmoknak balesetek alkalmával való segélyezésék közös viselése czéltájakul alakult egyezményének alapítása; a magyar malmoknak az egyesület által rendezett kollektív részvétele a bécsi mezőgazda-

Der November brachte eine wesentliche Abschwächung sowohl im inländischen, wie im ausländischen Verkehr. Weizen blieb zwar fest, doch die Mehlspreise wurden herabgesetzt, ohne aber die erstorbene Kauflust wiedererwecken zu können. Die Mühlen waren übrigens mit der Abwicklung früherer Vorkommnisse vollauf beschäftigt und es kam noch zu keinen Lager-

ansammlungen, zumal die Dispositionen aus den Donau-stationen mit Rücksicht auf den bevorstehenden Schifffahrtsschluss sehr dringlich waren.

Das Geschäft verfiel jedoch in solche Stagnation, dass die Mühlen schon Anfangs December sich versuchen Betriebsreduktion näher zu treten, die aber diesmal nicht zu Stande kam. Es trat auch keine Besserung mehr ein und das Jahr schloss in durchaus matter, lustloser Stimmung.

sági kiállításon, a melyért a jury a magyar malmokat a legnagyobb kitüntetéssel: diszkómannyal és arany allami éremmel jutalmazta; az egyesület közreműködése tarifaügylekben, beadvány a kereskedelemügyi miniszteriumhoz a Németországgal folyó szerződési tárgyalások ügyében; a magyar malmoknak a kereskedelemügyi miniszter ur közvetlen kívánására november 9 én megtartott országos értekezleten elért egyértelmű megegyezés az új fumei díjtételek miatt a vidéki és fővárosi malmok közt felmerült eltérések tekintetében; az egyesület közbenjárása a bécsi adókövető hatóság által a Bécsben képviselt magyar malmokra kiírt osztrák kereseti adó ügyében stb. Ellenben nem sikerült az előállított listafajtak számanak buzgón keresztülvinni óhajtott leszállításra. Bár az illető indítványok a közgyűlésben mind elfogadtattak, mégis, mikor az arra vonatkozó egyezménynek megkötésére került a sor, olyan nehézségek merültek fel, melyeket elhárítani nem volt lehetséges. Az ügy bizonyosan nem erlelődött meg eléggé, mikor a közgyűlés ele terjesztették és az arra vonatkozó törekvések megbeszélését annál inkább sajnálnunk kell, mert a listafajtak számanak csökkentése magában véve bizonyára kívánatos volna és tagarhatlan előnyöket vonna maga után. A vasuti szállítási díjtételekben a lefolyt évben gyökeres változtatások történtek. Halás elismerés illeti a kereskedelemügyi miniszter urat, hogy a magyar államvasutak új helyi díjszabását megelőzve, miként említettük, már az új kivitelei idejéig kezdete előtt a vasuti szállítási díjat Fiume és a nyugoti viszonylatok felé (bár persze még mindig nem elegendő mértékben) leszállította, míg másrészt egyszersmind gondoskodott, hogy a szállítási eszközök idejekorán rendelkezésre álljanak és elrendelte, hogy a kivitelei küldemények általában, különösen azonban a Fiuméba rendelték, gyorsabban elintézendők, a mely intézkedések által kivitelei forgalmunk jelentékenyen elősegítették.

Lisztjeink kivitele egészen véve meglehetősen az előző évek színvonalán tartotta magát. *Angolország*, ugy mint eddig, a mi főtölgasztónk marad; Brazília szintén egyike a legfontosabb országoknak kivitelünkre nézve, de tartani lehet tőle, hogy odavalo kivitelünk csökkenni fog, és pedig főképen azért, mert az ezszakamerikai liszt (a mienknek legveszedelmesebb versenytársa) a legujabb időben Brazília és az Egyesült Államok közt kötött szerződés értelmében *évémentesen* vihető be, míg más származási liszték barrelandint 480 reis (körülbelül 2 o. é. frt) beviteli vámost fizetnek. Németország, Franciaország, Belgium és Hollandiához való viszonyunk semmit sem változott. A fentebb említett üzleték Portugáliával alig fognak folytatattni, mert a liszt bevitele Portugáliába törvény által tilva van és az ottani malmok teljesen

Die Bewegung der Weizen- und Mehlpreise während des ganzen Jahres zeigt unsere Tabelle. Die Rege Wirksamkeit entfaltete im abgelaufenen Jahre der Ungarische Landes-Mühlvereband, der alle die Interessen der Gesammtheit berührenden Fragen in seinen Bereich zog und viele derselben einer gütlichen Lösung zuführte. Insbesondere sind hervorzuheben: die Gründung eines »Uebereinkommens ungarischer Mühlen behufs gemeinsamer Tragung von Unterstützungen für Unfälle; die von dem Verbande arrangirte Collectivbetheiligung der ungarischen Mühlen an der landwirthschaftlichen Ausstellung in Wien, für welche die Jury den ungarischen Mühlen die höchste Auszeichnung, das Ehrendiplom und die Goldene Staatsmedaille zusprach; die Inngrenz des Verbandes in Tarifaangelegenheiten; eine Eingabe an das Handelsministerium in Sachen der Vertragsverhandlungen mit Deutschland; die auf directe Veranlassung des Herrn Handelsministers in einer am 9. November v. J. abgehaltenen Landes-Conferenz der ungarischen Mühlen erfolgte einhellige Vereinbarung hinsichtlich einer wegen der neuen Fiumaner Tarife zwischen den Provinzmühlen und den hauptstädtischen Mühlen aufgetauchten Differenz; die Intervention des Verlandes in Sachen der von der Wiener Steuerbehörde beabsichtigten Answerfung der österreichischen Erwerbsteuer auf die in Wien vertretenen ungarischen Mühlen u. A. m. Dagegen missglückte die mit vielem Eifer betriebene Reducirung der Anzahl der erzeugten Mehlnummern. Zwar wurden die betreffenden Anträge in der Generalversammlung alle angenommen, allein als es zum Abschlusse der diesbezüglichen Convention kommen sollte, ergaben sich Schwierigkeiten, die nicht beseitigt werden konnten. Offenbar war die Angelegenheit nicht spruchreif, als sie vor die Generalversammlung gebracht wurde, und man darf das Scheitern der diesbezüglichen Bestrebungen umso mehr bedauern, als die Verringerung der Anzahl der Mehlnummern an und für sich jedenfalls wünschenswerth wäre und ungleibare Vortheile mit sich brächte. In den Eisenbahnfrachttarifen begannen im abgelaufenen Jahre einschneidende Veränderungen. Dankbare Anerkennung verdient der Herr Handelsminister, dass er, dem geplanten neuen Localtarife der ungarischen Staatsbahnen vorgreifend, wie schon erwähnt, noch vor Beginn der neuen Exportcampagne die Bahnracht nach Fiume und nach den westlichen Relationen (obwohl freilich noch immer nicht in genügendem Ausmasse) herabsetzte, während er zugleich auch für rechtzeitige Bestellung der Transportmittel sorgte und die Verfügung traf, dass die Exportsendungen im Allgemeinen, insbesondere aber die nach Fiume bestimmten, präferenter abzufertigen sind, durch welche Massregeln unser Exportverkehr bedeutend gefördert wurde.

Der Export unserer Mehle hielt sich im Ganzen so ziemlich auf der Höhe der vorangegangenen Jahre. England bleibt nach wie vor unser Hauptabnehmer; Brasilien ist ebenfalls eines der wichtigsten Länder für unsern Export, doch steht sehr zu befürchten, dass unser Absatz dorthin sich verringern wird, und zwar hauptsächlich darum, weil das nordamerikanische Mehl (die gefährlichste Concurrenz des unsrigen) laut dem jüngst zwischen Brasilien und den Vereinigten Staaten abgeschlossenen Verträge zollfrei eingehet, während andere Provenienzen einen Eingangszoll von 480 Reis (circa fl. 2 ö. W.) per Barrel zu zahlen haben. In unsern Beziehungen zu Deutschland, Frankreich, Belgien und Holland hat sich nichts geändert. Die oben erwähnten

képesek arra, hogy a belföldi szükségletet fedezzék. Külföldre való kivitelünkben javulás előbb nem várható, mint míg a ma még érvényben lévő vámpolitikában változás nem áll be. Ebben a tekintetben tehát jogosult érdeklődéssel nézhetünk a Nemetországgal folyó szerződési tárgyalások elé, melyek hivatva vannak a kezdeményezést megadni.

A malomtechnika terén nem merült fel semmi újság, melyet e helyen különösen fel kellene említeni. A feltaláló elme ugyan sohasem nyugszik és minden feltaláló elméje legújabb szülőtjének korszakalkotó és átalakító jellegét tulajdonít, azonban a legkevesebb válik be. Malmaink különben szorgosan örökönek a fölött, hogy telepeik gépberendezése mindig a kor színvonalán maradjon és nem kerül el semmi a figyelmüket, a mi egyszerűsítéseket és megtakarításokat tesz lehetővé az üzemben.

Ezzel zárjuk jelentésünket, a mely sokkal barátságosabb képet tüntet fel, mint a minőt már évek óta nyujtanunk lehetett. Azok a fényes pénzügyi eredmények, melyeket malmaink 1890-ben elérték, ismeretesek és az is tudva lévő dolog, hogy malmaink igazgatóságai hőies előrelátással ezen fényes eredményeket a jövőre való tekintettel arra használják, hogy tartalék-alapjaikat bőrségen szaporítsák, mert hiu önámítás volna azt hinni, hogy a sovány esztendő már elmúltak. A mult év sikere számos kedvező körülmény összehatasának köszönhető, a melyeknek újból való találkozására számítani nem szabad. Min dazonáltal nyugodtan tekinthetünk malomiparunk további fejlődése elé, kivált mert a lefolyt esztendő is ismét azt bizonyította, hogy malmaink vezetői minden körülmények közt feladatuk magaslatán állanak.

Újtások a malomiparban.

III.

2. Porfogók.

Az ide tartozó újtásokat három csoportba lehet összefoglalni, m. p. porfogók szűrőposztóval, porfogók szűrő- vagy fongomozgással s olyanok vitzartóval.

Ismert dolog, hogy az első szűrőposztóval bíró gépek a szellentés kőjaratoknál voltak alkalmazva, s hogy ezen porfogókat aztán mint önálló készüléket készítették és a malom koptató osztyáiban vagyis a gabona tisztítására használták. A következőkben az idevago érdekesebb újtásokat mutatjuk be.

G. G. Kiefer Stuttgart melletti Feuerbach-ban több tömlő alakú szűrőt használ új közös szekrényben, melybe a porvezető csövek is nyílnak, s ezen tömlők belsőjében köteleket vagy zsinégeket alkalmaz, melyek a szűrés közben a tömlő belső falához csapkodnak, valahányszor a szűrés következében a tömlő megfeszül vagy enged s így a tömlőt „kiporolják”, miközben a por a földre hull.

Holtzhausen F. Nossenben 2 sik szűrőfelületet alkalmaz ff. (1. ábra) az A-val jelölt szekrényben szilárdan megerősítve, melyek közül mindig csak az egyik vesz fel

grossen Geschäfte nach Portugal dürften kaum eine Fortsetzung finden, da die Einfuhr von Mehl nach Portugal gesetzlich verboten ist und die dortigen Mühlen vollständig in der Lage sind, dem einheimischen Bedarf zu genügen. Eine Besserung unseres Absatzes nach dem Auslande kann nicht früher erwartet werden, als bis in der heute noch herrschenden Zollpolitik eine Aenderung eintritt. In dieser Beziehung darf man also dem Ausgange der Vertragsverhandlungen mit Deutschland, welche hierzu den Anstoss geben sollen, mit berechtigter Spannung entgegensehen.

Auf dem Gebiete der Mülhentechnik ist keine Neuerung aufgetaucht, welche an diesem Orte besonders zu erwähen wäre. Der Erfindergeist ruht zwar nie und jeder Erfinder rühmt seinem neuesten Geisteskinde einen epochemachenden und umwälzenden Charakter nach, allein das Wenigste bewährt sich. Unsere Mühlen wachen übrigens sorgsam darüber, die maschinelle Einrichtung ihrer Etablissements stets auf der Höhe der Zeit zu erhalten und lassen sich nichts entgehen, was Vereinfachungen oder Ersparungen im Betriebe ermöglicht.

Wir schliessen hiemit unseren Bericht, der ein viel freundlicheres Bild zeigt, als wir seit Jahren zu geben in der Lage waren. Die glänzenden finanziellen Resultate, welche unsere Mühlen im Jahre 1890 erzielten, sind bekannt, und man weiss auch, dass die Leitungen unserer Mühlen in weiser Vorsorge für die Zukunft diese glänzenden Resultate dazu benützen, um ihre Reserven in ausgiebigster Weise zu verstärken, denn es wäre eitel Täuschung, zu glauben, dass nun die mageren Jahre zu Ende seien. Der Erfolg des vorigen Jahres ist dem Zusammenwirken einer ganzen Reihe günstiger Umstände zu danken, auf deren abermaliges Zusammenreffen man nicht rechnen darf. Immerhin aber darf man der weiteren Entwicklung unserer Mühlenindustrie mit aller Beruhigung entgegensehen, zumal auch das abgelaufene Jahr wieder den Beweis dafür geliefert hat, dass die Leiter unserer Mühlen unter allen Verhältnissen durchaus auf der Höhe ihrer Aufgabe stehen.

Leber Neuerungen im Mühlenwesen.

III.

2. Staubfänger.

Die hiergehörigen Neuerungen lassen sich in drei Gruppen theilen: Staubfänger mit Filtertech, Staubfänger mit Schleuder- oder Wirbelbewegung und solche mit Wasserspülung.

Es ist bekannt, dass die ersten Staubfänger mit Filtertech im Innern der mit Ventilationsvorrichtung ausgestatteten Mahlgänge angebracht waren, und dass diese Staubfänger dann als selbstständige Vorrichtungen gebaut wurden, welche auch in den Kopperien der Mühlen, d. i. in jenen Abtheilungen, deren Aufgabe die Reinigung des Getreides ist, zur Anwendung kamen. — Im Nachfolgenden seien die hiergehörigen Neuerungen in Kürze besprochen.

G. G. Kiefer in Feuerbach-Stuttgart setzt mehrere schlauchartige Filter in einen gemeinsamen Kasten, in welchen die Staubluft-Zuführungsrohre münden, und bringt im Innern der Schläuche Stricke oder Schnüre an, welche bei der Filterreinigung, bei welcher ein zeitweises Nachlassen und Anspannen der Filter eintritt, von innen gegen die Filterwände schlagen und so die

port, a másik pedig szűnetel, el lévén fűdve a K szeleptől. Ezen szelep, a mint az ábrából is kivehető, S fogas rudon jár, mely amint a h jegyű emeltyűt jobbra vagy balra lökik, a szelepet O tengely körül forgatja; az X forgantyú és Z nyomórúd az a karra hatnak és arra konyerszerítik, hogy egy forgásnál az 1., 2., 3., 4., 5. ivet leírja. Az említett a kar gyűrűre lehet alkalmazva, mely c tengelye körül szabadon foroghat, s az mm^1 peczkét úgy lehet a gyűrűn alkalmazni, hogy bizonyos időszakokban a h emeltyűre működjenek. Ezen peczkéknek helyes beállításával azt lehet elérni, hogy h 2-től 3-ra, illetőleg 4-től 3-ra mozgattassék, míg a forgantyú 2-től 3^h-ig, illetőleg 4-től 3-ra-en túl mozog. A főbb emeltyű és szelepn mozgás előresietéleg történik a G súly segítségével, úgy, hogy a szelep gyorsan ugyan, de gyengéd csapással a második szűrőfelületre ütődik, mozgása közben az utáiban lévő levegőt a szűrőkelmen át szorítja, s így a port lerazza s egyttel le is fújja, mely aztán a d jegyű két-tős szelepen át vagy egy leveztőt csőbe vagy zsákba hull. A porral telt levegő R_1 -nél jön az A szekrénybe, a tisztított pedig R_2 -nél. *Beth W. F. L.* Lüleekben, *szűrő-csövek* bensejében golyókkal megterhelt halókat alkalmaz,

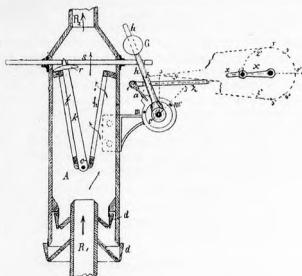

Fig. 1.

Holzhausen's Staubfänger.

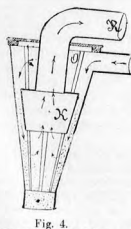

Fig. 4. Staubausscheider v. Kiefer.

melyek a szűrő elrenyedésénél lefűlednek, míg megfűtésénél a felülethez csapodnak és ezen ütések által a

Fig. 5.

Staubreiner von Rössler u. Reinhard.

Reinigung (das Abfallen der Staubschicht vom Filter) wesentlich befördern.

F. Holzhausen in Nossen wendet 2. in einem Kasten A festliegende, ebene Filterflächen f_1, f_2 (Fig. 1) an, von welchen stets nur eine den Staub fängt, während die zweite ausser Wirksamkeit gesetzt ist, indem sie durch die Klappe K gedeckt ist. Die Klappe steht, wie aus der Figur ersichtlich ist, durch einen Zahn mit der Stange S in Verbindung und wenn diese durch den Hebel h verschoben wird, dreht sie die Klappe um ihre Achse O ; Kurbel x und Zugstange z wirken auf den Arm a und zwingen diesen, während einer Kurbelumdrehung den Bogen 1, 2, 3, 4, 5 zu durchlaufen, dessen Scheitelle gleich ist dem Durchmesser des Kurbelkreises. Der Arm a kann auf einem Ringe sitzen, welcher sich um die Achse c frei drehen lässt, und die Mitnehmer m, m^1 können auf diesem Ringe so angebracht sein, dass sie zeitweise auf den Hebel h einwirken. Durch entsprechende Einstellung dieser Mitnehmer wird h von 2 über 3, bezw. von 4 über 3 bewegt, während die Kurbel sich von 2^h über 3^h, bezw. von 4^h über 5^h bewegt. Die restliche Hebel- und Klappenbewegung erfolgt, voreilend,

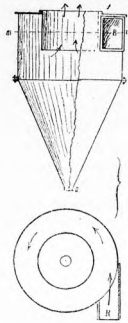

Fig. 2.

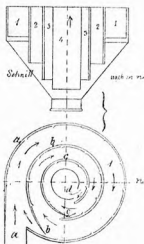

Fig. 3.

Staubfänger der Knickerbocker Comp. Staubf. v. Huckauf u. Belle.

durch die Wirkung eines Gewichtes G , so dass die Klappe rasch — mit schwachem Schläge — gegen die zweite Filterfläche trifft, hierbei die Luft, welche zwischen Klappen, deren Zange r und Filtertuch gefangen ist, durch das letztere treibt und so den Staub gefangen ist, durch das Fallrohr oder in einen Sack gelangt. Durch R_1 tritt die Staubluft in den Kasten A , durch R_2 die gereinigte Luft aus demselben aus.

W. F. L. Beth in Lüleck bringt im Innern von Filterschläuchen mit Kugeln belastete Netze an, welche bei dem Schallwerden des Filterschlauches sinken, bei dem Anspannen des Sackes die Kugeln in die Höhe schnellen und dadurch Stöße vermitteln, welche die Staubabsonderung befördern. Die beiden ferneren Patente beziehen sich auf ein besonderes Abklopftriebzeug gedrängter Anordnung.

Die zweite Gruppe der Staubfänger entfernt den Staub aus der Staubbewegungsrichtung Luft dadurch, dass

por elválasztását elősegíti. A két további szaladalom egy különös kipróbáló készülékre, tömött berendezéssel, vonatkozik.

A porfogók második faja a porral telt levegőből azáltal választja ki a port, hogy a levegőt fűtéssel mozgatja hozzá, miközben a porreszcsek nagyobb faj-súlyuk következtében a legamr szele felé fognak egyezni és a falakra rakódnak.

Ezen csoport mar a következő malmok berendezésénél alkalmazva van: „*Mc. Intyre Manufacturing Co.* Lockportban, *Ortmann, Taylor és Urban* Bullalóban végre a *Knickerbocker Company*-nál Jacksonban. Az első rendszerrel a levegő egy szűrőkerék által körmozgásba hozatik, a másodiknál csigalakra úrbe szorítják, míg a harmadiknál a levegő erőtleneg egy, feléle töléseralakulag szűklő törtőbe hajlatik. Ezen utóbbi, „*Cyclone*”-nak nevezett berendezés a levegőszűrő és az alkalmazásban ezelszerűnek bizonyult. A berendezés, mely a 2. ábrában látható, a következő: a porlevő *B* csövön keresztül jön be és a hengeralaku felső részben és a töléseres alsó részben kering és a tisztított levegő felől központja irányában távozik, míg a falakra lerakódott por lecsúszik az *S*-nél megerősített zsákba. Ezen Cyclonok hétéfélé nagyságban készítettek és pedig 914—1828 mm. hengerátmérővel és 1676—3200 mm. magassággal 50—436 köbcm. poros levegő tisztításra perccenként, még pedig úgy, hogy nagyon poros levegővel egy számmal magasabb gépet kell venni.

Mindazon porfogókhoz, melyek szűrőkerékkel dolgoznak, számítandó a *Kreiss Jenő*-féle (hamburgi) gép is; sajnos azonban, hogy ezen szaladalom leírása nagyon is zavaros, sőt mondható érthetelen. Ide tartozik még *Krämer Hermann* gépe is (Schondorf, Württemberg).

A csigalakkban csavart választófalakkal bíró porfogókhoz tartoznak még a Grundig, Zahn és Löwe-től Dreždában, Hückauf H.-tól Ottensenen és Bülle (Guszatvól) (Hamburg) való gépek.

Az elsőnél a por eltávolítása az oldalfalakon alkalmazott, melegsített csövekkel át történik, melyek által egy különüléssel vannak összekötve. A Hückauf és a Bülle-féle gépeknek egy szellemes ötlet lett megvalósítva, azaz a porlevő külső réteget, melyek természetesen nagyobb portartalomuk, utjag mozgásba hozzák, miáltal a pornak kiválasztása annál biztosabb lesz.

Ezen czébből a levegő *a*-nál kering (3. ábra), mely a gépbe behajtatja lesz, első sorban egy koncentrikus részben 1, 1, erre a levegő irányba *b*-nél megváltozik, illetőleg szétválk egy belső és egy külső részre.

A szeláram külső része, mely az újonnan behajtott porlevővel egyesül, természetesen porban gazdagabb s míg a belső rész 2, 2, irányt vesz fel, hogy *c*-nél és később *d*-nél épp úgy szétválk. A negyedik kamarából a tisztított levegő kiáramlik. A pornak alkalmasabb eltávolításra czélfőből a külső falak *a*, valamint *b* és *c* falak köztök.

A felső bádog felhastított szelei feléle hajlanak (3. ábra) és a belső falazatokon csúszó por két fal közé kerül, a hol leilleszkedik.

A mig ezen kettős falak nincsenek porral telerakva, a por a választófal között levő kamarából a gyűjtőszekrénybe s innen a zsákba esik; de ha az említett új megletek, a por a csigalaku kamarák belső felületén lerakódnak, innen lassanként lecsúszik és így is a gyűjtő ládába hullnak, ugy hogy a választófal közötti üres kamarák ugyszólván szükségesek.

Szek Henrik Dreždában hengeralaku szekrényben kőzős álló tengelyen alkalmazott kúpalaku ernyőket hasz-

nie sie in kreisende Bewegung bringt, wodurch die Staubtheilchen als spezifisch schwerer den äusseren Theilen des Luftstromes zuellen und sich an den Wandungen absondern. Diese Gruppe wurde bereits in der Anordnung der *Mc. Intyre Manufacturing Company* in Lockport, *Ortmann, Taylor und Urban* in Bullaló und der *Knickerbocker Company* in Jackson in der Millerei eingeführt. Bei der erstenanthen Anordnung wird die Staubluft durch ein Schleuderrad in rotierende Bewegung gesetzt, bei der zweiten wird die Staubluft in einen schneckenförmigen Raum getrieben, endlich bei der dritten findet das Eintreiben der Staubluft tangential in ein nach unten conisch verjüngtes Gefäss statt. Diese Anordnung, *Cyclone* genannt, ist die einfachste, hat sich gut bewährt und ist hier noch in Fig. 2 dargestellt, obwohl die Anordnung höchst einfach ist.

Die Staubluft wird durch das Rohr *B* eingetrieben, kreist in dem cylindrischen Obertheile, sowie in einem Theile des conischen Untertheiles und tritt die gereinigte Luft oben centrirt aus, während sich der Staub an den Wänden ablagert und abgleitend in den amden Sackzeiten *s* befestigten Sack gelangt. Diese Staubsammler werden in 7 Grössen gebaut, u. zw. mit Cylinder-Durchmessern von 914 Mm. bis 1828 Mm. und einer Höhe von 1676 Mm. bis 3200 Mm. für Staubbauungen von 50 bis 436 Kbm. in der Minute, wobei für sehr staubhaltige Luft die nächst höhere Nummer zu nehmen ist. Zu jenen Staubbauungen, welche mit einem *Schleuderrad* arbeiten, gehört auch die Maschine *Eugen Kreiss*' in Hamburg, nur ist zu bedauern, dass seine Patentbeschreibung im höchsten Grade confus, ja geradezu unverständlich ist. Hieher gehört auch die Maschine von *Hermann Krämer* in Schondorf, Württemberg.

Zu den Staubbauungen mit *schneckenförmig gewundenen Scheideraume* gehören die Maschinen von *Grundig, Zahn und Löwe* in Dresden, von *H. Hückauf* in Ottensen und von *Gustav Bülle* in Hamburg. An der ersten soll die Staubführung durch die an den Seitenwänden angebrachten geschlitzten Rohre erfolgen, welche mit Ausfallsöffnungen am Boden in Verbindung stehen. Bei den Maschinen von Hückauf und Bülle ist die hübsche Idee durchgeführt, die äusseren Schichten der kreisenden Staubluft, welche staubhaltiger sind, der Bewegung wiederholt zu unterwerfen, wodurch die Staubabscheidung umso sicherer erzielt wird. Zu diesem Zwecke kreist die Luft, welche bei *a* (Fig. 3) in die Maschine eingetrieben wird, zuerst in dem concentrischen Theile 1, 1, hierauf theilt sich der Luftstrom bei *b* in einen äusseren und einen inneren. Der äussere Theil des Luftstromes ist natürlich reicher an Staub, welcher sich mit der frisch eingetriebenen Staubluft mengt, deren Weg er mitmacht, während der innere Theil des Luftstromes nach 2, 2 tritt, um bei *c* und später bei *d* ebenso getheilt zu werden. Aus dem Raume 4 tritt die gereinigte Luft nach oben aus. Zur besseren Abscheidung des Staubes sind sowohl die Aussenwand *a*, als auch die Wände *b*, und *c* doppelt. Das innere Blech hat Schlitzte mit aufgelogenen Rändern (Fig. 3) und der sich an den Innenwänden hinschiebende Staub gelangt in die Wandungs-Zwischenräume, in welchen er niederfällt.

So lange diese Hohlwände nicht durch Staub verlegt sind, fällt der abgedorrte Staub aus den Wandungs-Zwischenräumen oder Kammern in den Sammelrumpf und von diesem in den Sack, falls jedoch eine Verlegung der Hohlwände eintreten würde, dann würde sich der Staub an den Innenflächen der spiralgigen Abtheilungen ablagern, an diesen abgleiten und auch in den Sammel-

nál, melyek abrasókkal bírnak és fognak, úgy hogy az alulról bevezetett poros levegő forgó mozgásba jön s a por a gyűrők belső felületére lerakódik. Ugyan *Seck*-nek egy másik szabadalma szerint a poros levegőt érintőleg (tangential) hajtja a porgyűrűt, mely hengerlaku, de lefelé fokozatosan kiscsökkentő átmérővel bíró kamrákkal bír. A szekrény tengelyéhez koncentrikusan van alkalmazva egy néhány bádagesó, u. n. »felfogó gyűrűk«, melyek egymással összekapcsolva vannak. Ezen csövek hossza különböző, a legbensőbb a leghosszabb, a külső a legrövidebb, ez utóbbinak kívülről szárnyai vannak, melyekbe a poros levegő beletököl s így forgásba hozza. A csövek belső felületén is rakódik le por, kivált a finom por, mely nem bír még kiválni s a szekrény belső oldalán lerakódní.

A tisztított levegő fent a fedél nyílásain keresztül távozik, melybe a csövek nyílnak. A felfogó gyűrűk forgása csak az által érhető el, ha a forgó levegőnek a szekrényben való sebessége csökkentetik a mit akkor használhatunk, nem használunk közvetlen hajtást, tehát a körmozgás gyorsítása nem remélhető és a por-kiválasztás nem fokozható, habár a forgó csövek hatása a szekrény tengelyéhez közeli legtrétegre előnyös is. Több hasonló berendezés felett napirendre térhetünk. A fentemlített rendszerektől különbözik, de a darva por kiválasztására alkalmas az a porfogó, melyet G. G. Kiefer ur. Feuerbach-Stuttgartban szerkesztett.

Ennél a poros levegő a felső *O* részbe jut, egy alul megszűkülő szekrénybe, mely sugáralakulag elhelyezett közfalakal részekre van osztva.

Ezen közfalak egy úrköröngra *K* támaszkodnak (4. ábra), mely alul nyitott, fölül részben zárt és részben a levegőt elvezető csővel van összekötve. A levegő a kúp és szekrény közt az átmérő szűkülése következtében gyorsabban fog forogni, tehát nagyobb sebességgel fog az alsó térbe jutni. Az elragadott porrészecskéket ezen sebességgel tovább vitelnek és a megerősített zsákbán összegyűlni fognak, ha nem oly könnyűek, hogy a *K* kúpban és *B* csőben kiáramló levegő által elsodortassanak.

A porfogók harmadik csoportjában, melynél a por vizben visszatartatik, Rössler Lajos Allbingben, Reinhard Henrik Münchenben készítettek berendezéseket. Ezen berendezésnél a poros levegő vizen átmenő csőn hajtatik keresztül (5. ábra), melynek végén egy bádagesvar van elhelyezve, mely a levegőnek a körmozgást megadja és a por-részecskéket a vízzel érintkezésbe hozza, a mely visszatartja.

A vizállásnak a szekrényben való helyes magassága, illetőleg azon mélység, a mennyire be van mártva a vízbe, uszókészülékkel van szabályozva.

rumpf gelangen, die Hohlwände können daher nicht als absolut notwendig zur Erfüllung des Zweckes angesehen werden.

Heinrich Seck in Dresden lässt in einem cylindrischen Kasten an gemeinsamer, senkrechter Achse sitzende Schirme (Hohlkegel), welche mit Heilen besetzt sind, rotiren: hiedurch wird die von unten eingeleitete Staubluft in kreisende Bewegung gebracht und der Staub scheidet sich an der Innenfläche der Ringe ab. Nach einem zweiten Patente treibt *Seck* die Staubluft tangential in einen Staubkasten, welcher aus cylindrischen Abtheilungen von gegen unten stufenweise abnehmenden Durchmessern besteht. Concentrisch zur Achse des Kastens sind mehrere Blechrohre (»Fangringe«) eingesetzt, welche gemeinsam mit einer Achse verbunden sind. Die Länge dieser Rohre ist verschieden, das innerste am längsten, das äusserste am kürzesten, und dieses trägt aussen Flügel, gegen welche die Staubluft stösst und so in Rotation geräth. An der Innenfläche der Rohre scheidet sich ebenfalls Staub ab, insbesondere der feinere, welcher nicht schon an der Innenfläche des Kastens zur Abscheidung gelangte.

Die gereinigte Luft entweicht nach oben durch entsprechende Oeffnungen der Deckplatte, an welche sich die Rohre anschliessen. Die rotirende Bewegung der Fangringe kann nur durch eine Verminderung der Geschwindigkeit der kreisenden Luftbewegung im Kasten erzielt werden, wenn nicht direkter Antrieb gewählt wird; daher ist eine Vermehrung der kreisenden Bewegung und der dadurch bedingten Staubausscheidung nicht zu erwarten, wenn auch die Wirkung der kreisenden Rohre auf die der Achse des Kastens nahen Luftschichten eine günstige sein kann. Mehrere verwandte Anordnungen können übergangen werden.

Von den vorerwähnten Systemen abweichend, aber wohl nur für die Ausscheidung groben Staubes hinreichend, ist der Staubfänger von G. G. Kiefer in Feuerbach-Stuttgart. Bei demselben tritt die Staubluft in den oberen Theil *O* eines nach unten verjüngten Kastens, welcher durch radial gestellte Zwischenwände in Zellen getheilt ist. Diese Zwischenwände schliessen sich an einen Hohlkegel *K*, welcher, wie Figur 4 zeigt, unten offen, oben aber theils geschlossen, theils mit dem Luftabzugrohre verbunden ist. Die Luft wird sich zwischen Kegel und Kasten in Folge der Querschnittsverengung rascher bewegen, daher mit einer grösseren Geschwindigkeit in den unteren Raum treten. Die mitgerissenen Staubtheilchen werden mit dieser Geschwindigkeit weiterfliegen und sich im angehängten Sacke ansammeln, insoferne sie nicht leicht genug sind, durch die in den Kegel *K* und das Rohr *R* abströmende Luft mitgeführt zu werden.

Die dritte Gruppe der Staubfänger, bei welcher der Staub im Wasser zurückgehalten, also durch dessen Beihülfe abgeschieden wird, ist durch die Anordnung von *Ludwig Bösler* in Allbing und *Heinr. Reinhard* in München vertreten. Bei dieser Anordnung wird die Staubluft durch ein in Wasser tauchendes Rohr (Fig. 5) getrieben, in dessen Ende eine Blechschraube eingesetzt ist, welcher schraubenförmige Einsatz der Luft eine kreisende Bewegung ertheilt und die Staubtheilchen hiebei in Berührung mit dem Wasser bringt, von welchem sie aufgenommen werden. Der richtige Wasserstand im Wasserkasten beziehw. die Tauchtiefe des Rohres wird durch eine Schwimmeranordnung regulirt.

KERESKEDELEM ÉS FORGALOM.

A pesti hengermalom-társaság folyó hó 7-én tartotta rendes évi közgyűlését. Közhíjjal Frigyes báró emlékelete alatt, 16 részvényes jelenlétében, a kik 622 részvényt képviseltek. A közgyűlés, melyben a malom alapítójának fia: Sándorffy Béla volt a részvevő, következőképen folyt le: Az elnök üdvözlően a megjelent részvényeseket, konstánálja a határozatképességet; a igazgatóny vezetője **Görgey István** kir. közgyűjtő, hitelintézetesi **Wagner József** és **Glatz Henrik** részvényeseket kerte fel. A jegyzőkönyv előzetes felolvasása az igazgatóság üzleti jelentését, mely az 1890-ik üzleti évet általános vonásokban ismertetvén, különösen azt emeli ki, hogy az év első felében a malom az ismert körülmények, különösen a magas áruárak miatt sikeres tevékenységet nem fejtett ki, ellenben az év második felében a 28 gabonatermés hatása teljesen érvényre jutott, s a malomokban a kedvező helyzetben voltak, hogy a jó konjunktúrák teljesen kihasználhatták. De a legkedvezőbb időszakban, szeptember 8-án ugyanis a malom az év első felében a malom egyik része egy hónapig üzemelt kívül állt, a malommal a malom második részének üzemeltetését, mely a következő, annak a nyereség jelentékenny csökkenése volt a következménye. Az 1889-ik évi mérlegben 61.188 84 forint szereplő építési számla, mely a felöltv éven szikkossá vált 19.730 06 forint kiadásokkal 80.988 90 frtra emelkedett, oly módon egyenlített ki egészen, hogy az igazgatóság az újonnan épített két rakárterület — 23.752 frt. — a malom-számlára írta, míg a többi 57.231 90 frtot 25.874 14 frtra a legérett régi malomból tenaradulógép értékesítéséből fedeztetett, a megtenaradul 31.361 76 frtot pedig teljesen leirta. A jelentés tudatja továbbá, hogy az igazgatóság elhatározta, hogy a 22 év óta működő két gépezetet egy új géppel, még pedig a legújabb találmányos s már is kiállított bizonyított harom-henger-osztályúval fogja pótolni, s egyidejűleg új gőzkazán-telepet is rendeztet le. Az ehhez szükséges hosszabb szünet alatt pedig egyéb javítást és újítást is fog végeztetni a malomban. Az igazgatóság reméli, hogy some újítások a vállalat bemeneképeséget nemcsak jelentékenyen növelni, hanem egyáltalán csökkenteni is fogják. Végül pedig jelenté az igazgatóság, hogy a tavalyi közgyűlés abbéli határozatát, melylyel a részvénytőkét 20 százalékkal visszafizetésre elrendelte, már teljesítette. Az évi mérleg különféle leírások és tartalékalapok dotálása után mégis 98.014 frt 20 kr tiszta nyeresémet mutat fel. Ebből 9.801 frt 40 kr az igazgatóság jutalékára fordítának, marad a múlt évi 14.118 frt 83 kr, nyereség-egyenleget 102.331 frt 73 kr, a közgyűlés rendelkezése. Ebből 90.000 frtot mint 11¹/₂%-os osztalék, részvényenként 45 forint fizetnek a részvényeseknek, 4000 frtot a hivatalnokok megjelölésének adnak és a tenaradul 8331 frt 73 kr pedig új számlára viszik át. — A közgyűlés a jelentést jóváhagyolva tudomásul vette és a felmenventvnyit az igazgatóságok mint a fellejelő-bizottságnak egyhangúlag megadta s elhatározta, hogy az osztalék az évi április 1-jétől kifizetésre, Végül pedig jóváhagyta azt is, hogy az igazgatóság a magyar kereskedelmi társaság alapításához 5000 frtal járul.

Az Ersebeth-gőzmalom-részvénytársaság f. hó 10-én tartotta rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság elnök elnöklété alatt 24 részvényes jelenlétében, akik 816 részvényt képviseltek. A jegyzőkönyvet **Steinbach István** kir. közgyűjtő vezette; a hitelintézet **Köhner Gusztáv** és **Kadisch Vilmos** kérétek fel. A felolvasott igazgatósági jelentés a következőképen nyitott az 1890-ik üzletiéről. A kedvezőtlen aszúpizmok között megindult üzleti tevékenység az év első felében nem igen volt jövedelmező, mert az 1889-ik évi rossz termés következtében a külfölddel szemben beállt árkülönbséget a múlt évre is kiterjedt, minek következtében az országos magyar malomgyártás költsékeibe tartozó számlákat az 1889-ik évi szeptember 1-én dírtelbelettel fizetmegszómlást evé augusztus 31-éig voltak kénytelen kifizetésre. Mifőn a társaság ennek az egyenlegetvől letele után a teljes dírtel megfizetésre, addig az ideig gazdálk termésk következtében az árak megrávoztak, s lehetővé tették, hogy az akcióz teljesen kifejezők; s minthogy nagy a bol-mint a külföldi kereslet mindig élnék volt, tevékenységünkkel azt az eredményt értük el, a mely az előltnék fekvő árázámadosokban ki van mutatva. A tiszta haszon a múlt évről áthozódott 30.381 frt 44 kral 280.898 frt 90 kr tesz. Ebből a részvényeseknek osztalék 157.500 forintot

HANDEL UND VERKEHR.

Pester Walzmüllergesellschaft. Unter Vorsitz des Directionspräsidenten Baron Friedrich Kochmayer und in Anwesenheit von 10 Actionären mit 622 Actien fand am 7-ten 1. M. die ordentliche Generalversammlung dieser Gesellschaft statt. Die Sitzung, welcher auch der Sohn des Baron Kochmayer, der Herr Graf Benedek Szechenyi anwohnte, nahm folgenden Verlauf: Der Präsident eröffnete die Generalversammlung, begrüßte die erschienenen Actionäre, constatirte die Beschlußfähigkeit, betraute den k. Notar Stephan Görgey mit der Führung und die Actiönäre Jos. Wagner und Heinrich Glatz mit der Authentication des Protocols. Der Schriftführer brachte den Bericht der Direction zur Verlesung, welcher in grossen Zügen den Verlauf der 1890er Campagne skizzirt und besonders hervorhebt, dass in der ersten Jahreshälfte in Folge der bekannten Umstände, namentlich der hohen Weizenpreise wegen eine erfolgreiche Thätigkeit unmöglich war; hingegen machte sich in der zweiten Jahreshälfte die Einwirkung des reichen Ernterergebnisses in vollem Masse geltend und es war den Mühlen möglich, die vortheilhafte Conjectur voll auszunützen. In der günstigsten Periode, am 8. September, wurde das gesellschaftliche Etablissement von einem schwerwiegenden Unfall betroffen, indem in Folge eines Weichenbruchs an einer Dampfmaschine die eine Hälfte der Mühle einen Monat lang ausser Thätigkeit gesetzt war und die andere Hälfte auch einen sehr gefährlichen Betrieb hatte, wovon ein sehr bedeutender Gewinnmangel resultirte. Das in der 1889er Bilanz mit dem Betrage von fl. 61.188,84 figurirende Baucost, das sich durch im abgelaufenen Jahre gemachte Auslagen von fl. 19.735,96 auf fl. 80.988,80 erhöhte, wurde durch die volle Vollständig ausgezahlt. Die Direction (für den Werth der neuerbauten zwei Magazine fl. 23.752 — dem Mühlenkosten zuzurechnen, während sie von den übrigen fl. 57.231,90 durch Verwerthung der von der abgelaufenen Campagne erzielten verbleibenden Dampfmaschine und sonstiger Regeleinrichtungen fl. 25.870,14 zu decken vermochte; die noch verbleibenden fl. 31.361,76 aber wurden gänzlich abgeschrieben. Es wird ferner mitgetheilt, dass die Direction beschloss, hat, die seit 22 Jahren arbeitenden zwei alten Dampfmaschinen durch eine neue Maschine, nach dem in neuerer Zeit erfuhrnen, bereits vorzüglich bewährten Drei-Zylinder-System zu ersetzen, unter gleichzeitiger Anschaffung einer neuen entsprechenden Dampfesset-Anlage, die hiedurch bedingte längere Betriebs Einstellung wird zugleich auch dazu benützt, um in der Mühle selbst als zweckmässig erscheinende Umänderungen und Reconstructioren vorzunehmen. Die Direction erwartet von der Durchführung dieser Arbeiten den Vortheil eines äusserst ökonomischen Betriebs, wie ihn die heutigen Verhältnisse, um concurrenzfähig zu bleiben, unabweislich verlangen, indem zugleich auch die Productionsfähigkeit der Mühle eine nicht unwesentliche Vergrösserung erlangen wird. Weiter wird gemeldet, dass im Sinne der vorjährigen Generalversammlungs-Beschlüsse die 20%ige Rückzahlung des Actienkapitals bewerkstelligt wurde. Die Bilanz schliesst mit fl. 98.014,20 Reingewinn, von welchem die statutenmässige Tantieme per fl. 9.801,40 zum Abzug gelangt, so dass nach Hinzurechnung des 1889er Gewinnssaldos per fl. 41.118,83 die Summe von fl. 102.331,73 zur Verfügung der Generalversammlung verbleibt. Die Direction beantragt fl. 90.000 zur Bezahlung einer Dividende von fl. 45 per Actie zu verwenden, fl. 4000 dem Beamteten-Unterstützungsfond zuzuwenden und fl. 8331,73 auf neue Rechnung vorzutragen. Die Generalversammlung nahm den Bericht beifällig zur Kenntniss, acceptirte die bezüglich Verwendung des Reingewinns gestellten Anträge, bestimme, dass die Dividende vom 1. April anfangen zur Auszahlung gelangt, genehmigte die von der Direction beantragte Zeichnung von Actien im Betrage von fl. 5000 und ertheilte schliesslich das Absolutum.

Die Elisabeth-Dampfmühl-Gesellschaft hielt am 10. d. M. unter Vorsitz des Directions-Präsidenten Moriz Adler und in Anwesenheit von 24 Actionären mit 1616 Actien ihre ordentliche Generalversammlung. Als Schriftführer fungirte k. Notar Stephan Steinhilber und als Authentisator der Actiönäre Gustav Köhner und Wilhelm Kadisch. Der zur Vorlage gelangte Directorsbericht gibt über den Verlauf der 1890-er Gestion folgende Darstellung: Unter ungünstigen Auspizien beginnend, gestaltete sich die Thätigkeit im Verlaufe des ersten Semesters des Jahres wenig lohnend, da zu folge der schlechten Ernte des Jahres 1889 dem Auslande gegenüber eingetretene Disparität unserer Weizenpreise sich auch auf dieses Jahr übertrag und dazu führte, dass die mit 1. September 1889 abgeschlossene Reductionsconvention der dem ungarischen Landes-Mühlenverbande angehörigen Etablissements bis 31. August 1. J. aufrecht erhalten

fizetnek, részvényenkint 35 frttal = 17 $\frac{1}{2}$ %-al; 70.000 frtot a tartalékalapra helyeznek, mi által ez 61 millióra emelkedik; a tisztviselői segélypenzárába 10.000 forintot adnak és a fennmaradó 23.998 frt 90 kr uti számlára viszik át. A jelenlegi fűjadalommal emelkedik meg *Bereznay* István haláláról, ki egy ideig az igazgatóság, később a felügyelő-bizottság tagja volt, helyébe *Simon* Jakab felügyelő-bizottsági póttagot hítták be. A kögyűlés a jelentést tudomásul vette e felhatalozta, hogy az osztalék április 1-én kifizetéses, tudomásul vette, hogy az igazgatóság a magyar kereskedelmi társaság részvényéből 25 darabot jegyeztet v végül a felmentvőnyit úgy az igazgatóságának, mint a felügyelő-bizottságának egyhangúlag megadta. Dr. *Simon* Izidor, utalva a mérlegben kimutatott kedvező eredményre, mely a társaság fenállása óta a legjobbak egyike, s kiemelve, hogy ez nemcsak a kedvező konjunktúráknak, hanem az igazgatóság célzatos működésének is köszönhető, minőlfoga indítványozza, hogy a kögyűlés köszönetét fejezze ki az igazgatóságnak. (Élénk helyeslés). Végül az eddigi igazgatókat *Adler* Mór, *Atschel* Simon, *Baumgarten* Lajost, *Kohner* Károlyt, *Nauff* Ferenczet és *Bischitz* Lajost úgy megválasztották. Az igazgatóság saját elnökül pedig a kögyűlés után tartott ülésben ismét *Adler* Mór-t választotta meg.

Pesti molnárak és sítők közalmi részvény-társasága. Az 1890-ik évi december 31-én lezárt vagyon-mérleg a következő tételekkel záródik: *Actiue*: Lakóház-számla (lakóház) 25,880 frt, gyártelep-számla (malom, gépek és berendezés) 934,563,23 frt, szerek számlája (szerek) 200 frt, villamvilágítási számla 4965 frt, fuvar-számla (lovak, kocsik, felszerelés) 4000 frt, biztosítási számla (előre kifizetett biztosítás) 38,630 frt, buza- és őrleány-számla (buza- és liszt-készletek) 767,445,56 frt, zsák-számla (zsák-készletek) 17,099,97 frt, szén-számla (szén-készlet) 418,46 frt, fuvarköltség-számla (takarmány-készlet) 2889 frt, pénztári számla (készpénz) 26,485,53 frt, értékek-számla (értékek) 2608 frt 37 kr., elfogadvány-számla (elfogadványok a tárczában) 6807,32 frt, váltó-számla (váltók a tárczában) 73,139,98 frt, pesti háza első takarékpénztáregyelt (folyó számla-követelésünk) 1,066,900 frt, különböző adósság (a felek tartozásai) 299,401,14 frt, összesen 3.271,428,66 frt. *Passiue*: A részvénytöke 900,000 frt, tartalék-alap-számla 270,651,50 frt, nyugdíjalap-számla 200,000 frt, törlesztési alap számla 410,000 frt, segélyezői alap számla 19,658 frt, nyugdíjalap-számla: a saját tisztviselői számára alapítandó nyugdíjalap tartaléka 41,101 frt, Freisfelder igazgató ur ajándéka 500 frt, összesen 41,601 frt, munkás-egylet-alap-számla (Freisfelder Nándor-alapítvány) 500 frt, elfogadványi számla (forgalomban lévő elfogadványok) 1,139,659,96 frt, munkásövedék-számla 287 frt, beteg-segélyezői alap 3163,68 frt, osztalék-számla (fel nem vett osztalékok) 1057 frt, különböző hitelezők követelése 24,461,70 frt, adó-számla (átbont 1889-10) 3040,55 frt, tartalék 35,000 frt, összesen 38,040,55 frt, jutalék-számla 32,229,90 frt, vesztés- és nyereség-számla: 1889-iki nyereség-átbont 7491,29 frt, 1890-iki tiszta nyereség: 1889-iki nyereség-átbont 7491,29 frt, 1890-iki tiszta nyereség: 182,636,08 frt, összesen 190,127,37 frt mindössze 3.271,428,66 frt.

A magyar hitelbank egyesült közalmának mérlegei. Aktívák: A buza malom, gépekkel és berendezéssel 495,660 frt 30 kr., bűdpécsi malom gépekkel és berendezéssel 515,876 frt, buzai ház 15,000 frt, buza-készlet 367,060 frt 28 kr., őrleányok 397,999 frt 26 kr., zsákok 22,951 fl. 96 kr., készpénz 13,655 frt 70 kr., váltók 5187 flt 81 kr., értékek 240 frt, utánvétel 775 flt 10 kr., adósság 479,445 flt 44 kr., anyag 1912 frt 30 kr., szerek 1917 frt 79 kr., szén 1320 frt 35 kr., biztosítás 29,793 flt 86 kr., összesen 2,348,633 flt 35 kr. *Passzívák*: Forgalomban lévő váltók 341,115 flt 52 kr., hitelezők 360,057 flt 78 kr., magyar általános hitelbank 1,026,536 flt 50 kr., tartalék 412,421 flt 58 kr., nyereség 208,601 flt 97 kr., összesen 2,348,633 flt 35 kr.

A német szerződést tárgyalásokra a hét fo-

urde. Als die Gesellschaft nach Ablauf dieser Convention zur Aufnahme des Vollbetriebes geneigt hatte sich bereits die durch die reiche Ernte dieses Jahres bewirkte Preisregulierung vollzogen, welche es ermöglichte, die Actiionsfähigkeit ganz zu entfalten und bei der anhaltend lebhaften Nachfrage seitens der in- und ausländischen Kundschaft gegenwärtig eine *Dividende* von fl. 230,517,46, welcher sich nach Hinzurechnung des vorjährigen Gewinnsaldos per fl. 30,351,44 auf fl. 260,868,90 erhöht. Die Direction beantragt fl. 157,500 zur Bezahlung einer *Dividende* von fl. 35 per Actie = 17 $\frac{1}{2}$ %, zu verwenden, fl. 70,000 dem Reservofund und fl. 10,000 der Beamten-Verensungssassa zuzuwenden, den Rest von fl. 23,398,90 aber auf neue Rechnung vorzutragen. Auch meldet der Bericht das Ableben des Aufsichtsrathsmittelsgeles Stephan v. *Bereznay*, an dessen Stelle das Ersatzmitglied Jacques *Simon* in den Aufsichtsrath berufen wurde. Die Generalversammlung nahm den Bericht genehmigend zur Kenntniss, acceptirte die gestellten Anträge, bestimmet, dass die *Dividende* von 1. April anfangend zur Auszahlung gelange, stimmte der seitens der Direction bewerkstelligten Zeichnung von 25 Actien der Ungarischen Handelsgesellschaft bei und ertheilte dem Abschriftungssachen *Simon* Weiss auf die vorliegende Bilanz hin, einer der besten seit Bestand der Gesellschaft, und führt aus, dass das erzielte Resultat nicht ausschliesslich den günstigen Conjecturen, sondern auch den zielbewussten Wirken der Geschäftleitung zu danken sei er beauftragt der Direction und den leitenden Directoren in Budapest und Temesvár protokollarisch Dank zu votiren. *Lehaffe* Zustimmung.) Schliesslich wurden die bisherigen Directionsglieder *Moriz Adler*, *Simon*, *Beckert*, *Louis Baumgarten*, *Karl Kohner* und *Franz Nauff* wiedergewählt, und *Louis Bischitz* als Ersatzmann in den Aufsichtsrath einberufen. — In einer nach der Generalversammlung stattgehenden Directionstragung wurde *Moriz Adler* zum Präsidenten wiedergewählt.

Pester Müller- und Bäckerei-Dampfmühl-Actien-gesellschaft. Die Vermögensbilanz per 31. Dec. v. J. zeigt nachfolgende Ziffern: *Actiue*: Wohngebäude-Conto (Wohngebäude) fl. 52,880, Fabrikbaugelände-Conto (Fabrikbaugelände mit innerer Einrichtung) fl. 934,563,23, Requisition-Conto (Requisition) fl. 200, Elektrische Beleuchtungsanlagen-Conto fl. 4965, Fuhrwerks-Conto (Pferde, Wagen und Ausrüstung) fl. 4000, Assurance-Conto (vorschreibliche Assurance) fl. 38,630, Weizen- und Malzproducten-Conto (Weizen- und Malzproducten - Vorräthe) fl. 767,445,56, Säckel-Conto (Säckelvorräthe) fl. 17,099,01, Kohlen-Conto (Kohlenvorräthe) fl. 418,46, Fuhrwerkregie-Conto (Futtervorrath) fl. 2889, Cassa-Conto (Barreassa) fl. 26,485,53, Effecten-Conto (Effecten) fl. 2608,37, Rimessen-Conto (Rimessen im Portefeuille) fl. 6807,32, Devisen-Conto (Devisen im Portefeuille) fl. 73,139,98, Pester Ester Vaterländischer Sparcassaverrein (Guthaben im Conto-Corrent) fl. 1,066,900, Diverse Debitoren (sonstige Ansprüche bei den Kunden) fl. 299,401,14, Totale: fl. 3.271,428,66. *Passiue*: Actien-capital-Conto fl. 900,000, Reservofund - Conto fl. 270,651,50, Specialreservofund-Conto fl. 19,658, Amortisationsfond-Conto fl. 410,000, Unterstützungsfond-Conto fl. 200,000, Pensionsfond-Conto - Reserve für die kreirenden Pensionsfond der eigenen Beamten fl. 41,101, Schenkung des Herrn Directors Freisfelder fl. 500, zusammen fl. 41,601, Arbeiters-Hilfsfond (Freisfelder Nándor-Stiftung) fl. 500, Acceptations-Conto (laufende Accepte) fl. 1,139,659,96, Arbeitercasualien-Conto fl. 287, Krankenfond-Conto der Arbeiter fl. 3163,68, Dividenden-Conto (unbentobene Dividenden) fl. 1057, Diverse Creditoren (Forderungen an) fl. 24,461,70, Steuer-Conto (Vortrag vom Jahre 1889) fl. 3040,55, Reserve fl. 35,000, zusammen fl. 38,040,55, Tantiemen-Conto fl. 32,229,90, Verlust- und Gewinn-Conto (Verlustvortrag vom Jahre 1889) fl. 7491,29, Reingewinn per 1890 fl. 182,636,08, zusammen fl. 190,127,37, Totale fl. 3.271,428,66.

Bilanz der Vereinigten Dampfmühlen der ungarischen Creditbank. *Actiue*: Mühle in Ofen, sammt Maschinen und Einrichtung fl. 495,660,50, Mühle in Ofen, sammt Maschinen und Einrichtung fl. 515,876, Haus in Ofen fl. 15,000, Weizenwaaren fl. 367,999,28, Malzproducte fl. 397,999,26, Säckel fl. 22,951,53, Cassa fl. 13,655,70, Rimessen fl. 5187,81, Effecten fl. 240, Nachnahmen fl. 775,10, Debitoren fl. 479,445,44, Material fl. 1912,30, Requisition fl. 1917,79, Kohle fl. 1120,35, Assurance fl. 29,793,86, Totale fl. 2,348,633,35. *Passiue*: Accepte im Umlauf fl. 341,115,52, Creditoren fl. 360,057,78, Ungarische Allgemeine Creditbank fl. 1,026,536,50, Reserve fl. 412,421,58, Gewinn fl. 208,601,97, Totale fl. 2,348,633,35.

Über die deutschen Vortragungsverhandlungen verlangete im Laufe der Woche die nachstehenden Nachrichten, dass auf jeder welcher man fast glauben muss, dass der Handels-

A szállítási díjfeltezés szabályozása és arra nézve egyes feltételek szabása egyes felek előnyben részesítésének elkerülése végett, képtel tárgyat az osztrák kereskedelmi miniszterium által a vasuti igazgatók étkezeléséhez intézett rendelkezések, a kik felhívának, hogy e tárgyat legközelebb megtartandó üléseik egyikére tűzzék ki napirendre és az erre vonatkozó tárgyalások eredményéről a miniszteriumnak teygenek jelentését.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

A vetések állására nézve Franciaországban jellemző az e héten a franczia kamara elé terjesztett azon indítvány, hogy valamennyi márcziusban gabonával bevetett föld 1891-re a földadó alól felmentessék, és az, hogy bevétel földművelési miniszter kijelentése, miszerint az indítványt elfogadja, azaz a megszorításról, hogy csak a kisgazdákra alkalmazassék, a kik ezáltal erkölcsi bizodalisan részesedhetnek. A kamara elfogadja az indítványt s sürögessék az ítélekezés szövegéből a költségvetési bizottsághoz letet. A Franciaországban állandóan kedvező időjárásról érkeznek jelentések. A földműves lakosság szorgalmasan folytatja a vetési munkákat, és hogy a föntkezelettel teli buzát nyírval, részben hogy a buzát árpával pótolja. A buzatermes nagyverő csökkenésről tartanak és onnan van, hogy még 50 ctm. felléltetésnél is gazdálkni tartózkodnak az eladásról és idegny, izzó, nagy keszűre, mint hazánkban, élnek beleszűnek örvend. A Franciaországba szánt idegen buza mennyisége körülbelül 750,000 gr-t tesz, ebbe a számba nincsenek beleszámítva azok a felszámolt mennyiségek, a melyek Franciaországba vannak relettelve, de még az angol kintulásokkal vannak felsorolva. Tavaly ugyanabban az időben, a Földközi tenger kikötőitől elkeltve, 60,000 gr. volt után Franciaország felé. A párisi üzleti bizatalárólakban annak hírt volt felmentetnek árak mellett, míg ellenben isziben lanya volt a kereslet. Az utóbbi szilári iránnyalát zárja le a hetet, kevesebb élénk kötések mellett, határozottan nyugodtan záródik. A zavaros még nagyobb kárt szenvedett, mint a buza és az 50 ctm.-nyi áremelés csak csekély kinalatolt volt maga után, rozsa csendes. Marseille, Bordeauxból és Nantesből hasonlóan magasabb árakat jeleznek.

India aratásáról szól a madraisi kormányzóknak február 5-én kelt következő sürgöny-jelentése. A szárazság által leginkább sújtott vidékek a madraisi vasuti vonal és a Pennerfusse között terülnek el és 3500 angol négyzetörmérföldnyi területet foglalnak el. Az adóhivatali jelentése azt mondja, hogy a megjelölt szemek szerint ezen vidékek teljesen önkirett természetű földterület nem igényli ugyan még az állami segítyt, de az nemokára elkerülhetetlenül szükségesnek fog bizonyítani. Most még lehet ott gabonát találni, de a szegényebb népességnek nincs munkája és az intézkedésnek ez irányban már megteletiek. A buza-aratás teljesen csökkenése várható még a Madura, Tinivelly, Arcot és más kerületekben, de azt nem lehet előre megmondani, hogy vajon ezen kerületekben is fogják-e utóbbi igényeink az állami segítyt.

A washingtoni statisztikai hivatal következő kimutatás közül az északamerikai Egyesült-Államok 1890-k évi vateresében, valamint ugyanazon évi június 1-től december 30-ig terjedő időszakra esett kenyér-gabonafélék kiviteléről összehasonlítóva a két előző évi kivitelét.

	1890. jul. 1-től	1889. jul. 1-től
decz. 2-ig decz. 10-ig decz. 2-ig decz. 30-ig		
Liszta	bbls. 1,053,892	5,012,299
Buzza	4,771,033	22,975,195
Tengeri	1,594,588	18,195,187
Zab	31,878	762,743
Fojs	29,848	322,912
Árpa	49,059	275,919
Zabliszt	264,080	5,791,701
Tengerliszt	29,706	181,722

A gabonának nedvesség ellen való megvédése Oroszországban. A közp. korm. intézetnél az utóbbi időben mindinkább gyakoriatik lettek a panaszok az iránt, hogy a vasuton feladott gabona a vasuton való szállításának ideje alatt nedvesség által károsítatik. A pénzügyminiszterium ennek következtében szűkségnek látta arra utálni, hogy az orosz vasutak általános szabályzatának 46. §-át szerint azok kötelezve vannak a nekik átadott árak megfélével védelmezni a padokohoni, hogy azok károsításának megelőzéséül zámnu széknek és más védelm. berendezéseket tart-

Die Regelung der Frachten-Creditung und die Aufstellung gleichzeitiger Bedingungen für dieselbe behufs Verhütung von Bevorzugungen einzelner Parteien, bildet den Gegenstand eines Erlasses des f. d. Handelsministeriums. In der Eisenbahn-Directoren-Conferenz, die eingeladen werden, dessen Gegenstand auf die Tagesordnung einer ihrer nächsten Versammlungen zu setzen, und über das Resultat der bezüglichen Verhandlungen dem Ministerium zu berichten.

LANDWIRTSCHAFTLICHES.

Für den Stand der Saaten in Frankreich bezeichnend ist der diese Woche in der französischen Kammer eingebrachte Antrag, wonach alle im März mit Getreide angebauten Felder für das Jahr 1891 von der Grundsteuer zu entlasten seien, und dass Ackerbauamministr Develle erklärte, diesen Antrag anzunehmen, mit dem Vorbehalte, dass er bios auf die kleinen Landwirthe angewendet werden soll, weteilen auf diese Weise eine moralische Ermuthigung zu Theil werde. Die Kammer nahm die Dringlichkeit des Antrages an und wies denselben der Budget-Commission zur Berathung zu. Aus Frankreich wird über anhaltendes unglückliches Wetter berichtet. Die Landwirthe führen in ihren Saatarbeiten eifrig fort, theilweise um den zu Grunde gegangenen Winterweizen durch Sommerweizen, oder auch im Weizen durch Gerste zu ersetzen. Ein starker Ausbruch in Weizen wird befürchtet und so kommt es, dass selbst bei einem Aufschlage von 50 Cms. unsere Oeconomen mit den Verkäuflichen zurechtfinden und freuden Weizen, sowohl effectiv als auf Verlangen des Nachfrages. Kachfrage begünstigt. In Frankreich bestimmte Quantität fremden Weizens betragt ungefähr 750,000 Qrs., in dieser Ziffer sind jedoch nicht die Partien Weissweizen inbegriffen, die für französische Rechnung gekauft sind, aber noch in den englischen Liston aufgeführt erscheinen. Um dieselbe Zeit im vorigen Jahre waren nach Frankreich ungefähr 60,000 Qrs. ausschliesslich der mittelindischen Häfen, unterwegs. An der Pariser Börse bestand für Weizen-Termine gute Nachfrage zu erhöhten Coursen, während Mehl weniger an. Letzteres beschliesst die abgelaufene Woche fest, bei wenig belebten Umsätzen, Term-in-Weizen schliesst ruhiger. Die Warentag hat noch mehr als Weizen gelitten und der Preisausfall von 50 Cms. zur nur geringes Angebot heran, Roggen ruhig. — Aus Marseille, Bordeaux und Nantes werden gleichfalls höhere Weizenpreise gemeldet.

Ueber die Ernte in Indien liegt folgende telegraphische Meldung des Gouverneurs von Madras de dato 5. Februar vor: Die durch Dürre am meisten angegriffenen Districte liegen zwischen der Eisenbahnlinie Madras und dem Pennerfusse und umfassen einen Flächenraum von 3549 engl. Quadrathellen. Ein Bericht des Steueramtes besagt, dass gemäss staltgehabter Inspection eine Staatshilfe für die total vermicthete Ernte jener Districte momentan noch nicht notwendig ist, dass sich eine solche jedoch in Kürze als unvermeidlich erweisen dürfte. Es ist im Augenblicke dort noch Getreide vorhanden, es fehlt aber an Arbeit für ärmeren Classen und ist bereits theilweise in dieser Richtung vorgeesehen worden. Jedoch auch die ar. der Weizensteine sind auch in den Districten von Madras, Tinivelly, Arcot u. m. voraussichtlich, doch lässt sich nicht vorhersehen, ob auch diese Districte neue Staatshilfe ansprechen müssen.

Das amtliche statistische Bureau von Washington liefert folgenden Bericht über die Ausfuhr der Verein. Staaten von Amerika an Brodfrüchten im Monate December 1889, dann den 6 Monaten vom 1. Juli bis 30. December desselben Jahres und die Vergleichsziffern der beiden vorausgegangenen Jahre.

	Vom 1. Juli 1890	Vom 1. Juli 1889	Vom 1. Juli 1888
Mehl	bbls. 1,053,892	5,012,299	1,222,603
Weizen	bush. 4,771,033	22,975,195	6,096,105
Mais	1,594,588	18,195,187	6,421,352
Häfermehl	31,878	762,743	2,180,709
Roggen	29,848	322,912	208,278
Gerste	39,059	275,919	63,480
Häfermehl	264,080	5,791,701	2,298,633
Maismehl	29,706	181,722	31,213

Schutz von Getreide gegen Nässe in Russland. Bei den Centralregierungs-Instituten haben sich in letzter Zeit die Klagen darüber vermehrt, dass das auf den Eisenbahnen verfrachtete Getreide während seines Aufenthaltes auf denselben durch Nässe beschädigt werde. Das Finanzministerium hat sich in Folge dessen veranlasst gesehen, darauf hinzuweisen, dass auf Grund des §. 46 der allgemeinen Verordnung der russischen

toznak fenntartani és hogy a vasutak csak abban az esetben vannak a gabonának nedvesség általi károsodásáért való felelősségtől felmentve, ha a feladó maga lemond a gabona védelmére szolgáló vasuti berendezések használatáról és maga vállalkozik árujának a saját költségén való befedésére vagy egyáltalán megvédésére ellen való megvédésére.

A patkányok kártételéről a következőket írják a »Berner Bl. f. Landwirthschaft«-nak: Hosszú ideig sok kárt csináltak nekem a patkányok; mindenhova befészkeltek magukat, az istállóba, pincézéké és a patakba; különféle szereket használtam, hogy kiirtsam. Márget alkalmaztam, fogókat állítottam fel, de nem használt semmit. Ekkor megfordult valaki nálam és azt tanácsolta nekem, hogy tegyem azt, mi nála is használt. Egy patkányt kell fogni, élve vagy halva, a szabadon tűzőn megstíni és azután mindjárt egy patkánytyúka vagy olyan helyre tenni, a hol tartózkodni szoktak. Erre valamely patkányt elvándorol; utána egyet sem látam sehol.

KÖZLEKEDÉS ÉS TÁRIFAÜGY.

A magyar királyi államasutak új ártárifáján még csak két hónap óta van érvényben s hatása már is mutatkozik. Az ártarifogalom a magyar államasutak valamennyi vonalán jelentékenyen nagyobbodott, s főképp februárban a hozalok nagy mértékben felszaporodtak. Még januárban a magyar államasutak bevételét az őrségi hótemekes s azok elakartársának költsége miatt mintegy 500.000 forinttal visszamaradtak, február végén minthet hónapra nézve a bevételeknek 210.000 forinttal való emelkedésével zárták le a számadokot. Az első hónap eseménye tehát bőven ki van pótolva az áru-és személyforgalom nagyobbodása következtében s így a tarifák reformja minden tekintetben bevált.

Az osztrák államasutak új díjszabása az államasutai tanács eljárás fejére egyelühivandó rendkívül előse elő fog terjesztetni. Az illető munkálatok legközelebb közlötteni fognak az államasutai tanács tagjaival és a legkövetőbb kereskedelmi testület előle is szándékoznak azokat terjesztési véleménynyadás végett. Ezek az új vasuti díjszabások állítólag sokkal olcsóbbak lesznek, mint az új magyar és az érvényben levő német díjszabás és három osztályba oszlanak két kivételse díjszabással. Négy fokozat állapították meg, melyek szerint a díjszabások csökkentek, és pedig 1—30, 51—150, 151—300 és 300-kon emelji távolságokra és a díjszabás számításánál a közeli illetékek figyelembe tejesnek esnek. Ezen új díjszabásoknak az államasutai tanács által való jóváhagyása esetében a kormány feladata leendő, azok behozatalát a magvasutaknál kieszközölni.

Az Első es. kir. szabadalmozott Dunagőzhajózási társaság közhírre teszi, hogy március 9-étől kezdve az áruak felvétele Regensburgban, Passauban, Linzben, Kornenburgban és Beichenben (az ártakodó állomásokkal együtt) a társaság valamennyi hajóállomására a Dunán, Tiszán, Sáván és Dráván megynylik. Az ehelye időjárás nemeli ongedi, hogy a jég az egész Dunán és mellékfolyóin csakhamar el fog vonulni, miáltal az igazgatóság azon helyetbe jut, hogy az áruk elszállítást a legközelebb időben valamennyi vonalon megkezdhesse, a mi majd külön fog közléstétni.

Kiegészítő díjletelek fognak a gabonadíjszabásban, miután a kir. államasutaknak Aradtól és Nagyváradtól keletre eső állomásain ezental a gabonára nézve fennállott közvetlen díjletek nem érvényesek a külföldre és az elbali ártakodó állomásokon a külföldre feladott szállítmányok Aradon, illetőleg Nagyváradon átvonalalónd — hogy az ilyen szállítmányok számára a közvetlen kétértékű díjszabások előnyeit biztosítsák, Aradtól, illetőleg Nagyváradtól, mérsékelt, krajczárokkal kifejezett, a közvetlen tarifákba beszámított részesedéseknak megfelelő és sok esetben még olcsóbb kiegészítő díjszabások alapján elthe-

Eisenbahnen, die letzteren verpflichtet sind, für entsprechenden Schutz der ihnen übergebenen Frachten zu sorgen und dass sie insbesondere auch eine entsprechende Anzahl von Schuppen und sonstigen Schutzmitteln beizustellen haben und dass die Eisenbahnen nur in dem Falle von einer Verantwortlichkeit im Falle der Beschädigung von Getreide durch Nässe entbunden seien, wenn der Absender selbst auf die Benutzung der betreffenden Eisenbahnvorrichtungen zum Schutze des Getreides verzichtet und seine Waare für eigene Rechnung zu bedecken oder sonst gegen Nasswerden zu schützen übernimmt.

Ueber die Vertreibung der Ratten wird dem »Berner Bl. f. Landwirthschaft«-geschrieben: »Ich war ganz sehr von Ratten geplagt; ich hatte überall in den Ställen, Kellern und auf der Reife in den Garbenstöcken; ich wandte verschiedene Mittel an, um dieselben zu vertreiben. Ich brauchte Gift und stellte Fallen, aber es half wenig. Da kam Jemand und rief mir, ich solle das Gleiche machen, welches ihm gelohfen habe. Man muss eine Ratte fangen, todt oder lebend, dieselbe im Freien auf einem Feuer brennen und dann sofort in einen Lauf oder an einen Ort, wo sie sich aufhalten, hinlegen. Auf dieses hin machen sich die Ratten fort; ich habe nachher keine mehr verspürt.«

VERKEHRS- UND TARIFWESEN.

Der neue Frachttarif der küniglich-ungarischen Staatsbahnen ist nunmehr seit zwei Monaten in Geltung und schon beginnen sich die Wirkungen desselben zu zeigen. Der Frachteinverkehr hat auf sämtlichen Linien der ungarischen Staatsbahnen sehr bedeutend zugenommen und hat namentlich der Monat Februar ein starkes Anwachsen der Transporte gebracht. Während im Monat Januar, in Folge der enormen Schneemassen und der Kosten der Beseitigung derselben, die Einnahmen um 2.800.000 zurückgeblieben sind, zeigt sich im ersten Februar für beide Monate eine Steigerung der Einnahmen um fl. 210.000. Der Ausfall des ersten Monats ist sonach reichlich wettgemacht durch die Zunahme der Waarentransporte und der Personenbefahrung und bewährt sich die Reform der Tarife in jeder Beziehung.

Die neuen Frachttarife der öst. Staatsbahnen werden einer für Anfangs April einzuberufenden ausserordentlichen Sitzung des Staatsbahnrathes vorgelegt werden. Die betreffenden Elaborate werden demnächst den Mitgliedern des Staatseisenbahnrathes zur Kenntniss gebracht werden, und beabsichtigt man auch dieselben den hervorzunehmenden commercialen Corporationen zur Begutachtung zu übersenden. Die neuen Eisenbahntarife sollen erheblich billiger sein als die neuen ungarischen und die bestehenden deutschen, und zerfallen in drei Classen nebst zwei Annahmetarifen. Es werden vier Staffeln festgesetzt, nach welchen sich die Tarife abufen, und zwar von 1—50, von 51—150, von 151—300 und über 300 km. Entfernung und enthält bei der Tarifberechnung die Entrichtung einer Manipulationsgebühr vollständig. Nach Approbation dieser neuen Tarife durch den Staatseisenbahnrath wird es Sache der Regierung sein, bei den Privatbahnen deren Einführung zu erwirken.

Die Erste k. k. priv. Donau-Dampfschiffahrtsgesellschaft bringt zur Kenntniss, dass vom 9. März ab die Güteraufnahme in Regensburg, Passau, Linz, Kornenburg und Wien (samt den Umschlagplätzen) nach allen bestehenden Schiffsstationen der Donau, Theiss, Save und Drau eröffnet wird. Die milde Witterung lässt den baldigen Abgang des Eises auf der gesammten Donau und deren Nebenflüssen erwarten, wodurch die Direction in die Lage versetzt werden wird, die Güterabfuhr in der nächsten Zeit auf allen Linien einzuleiten, was sodann separat verlautbart werden wird.

Ergänzungs-Frachtsätze in den Getreidetarifen werden — nachdem die östlich von Arad und Grosswarden gelegenen Stationen der k. ung. Staatsbahnen von jetzt an in die direkten Tarife für Getreide nach dem Auslande und den Elbe-Umschlagplätzen nicht mehr aufgenommen werden — in den genannten Stationen nach dem Auslande in Arad, respective in Grosswarden umkartirt werden — um derartigen Sendungen die Vortheile der directen Verbandstarife in vollen Masse zu sichern, bis Arad, respective bis Grosswarden auf dem umschlagigen in Kreuzern ausgedrückt, den in die directen Tarife eingerechneten Aufheben entsprechender und in vielen Fällen noch billigerer Ergänzungs-Frachtsätze verrechnet. Diese Ergänzungs-Frachtsätze werden in sämtlichen Auslandsverkehren gleichzeitig mit der Ausgabe der in Umarbeitung befindlichen Getreidetarife activirt und demzufolge schon als Ergänzung der in den Elbe-Umschlag-

Dampfkessel-Speiswasser-Reiniger

(Patent Schreiber)
 Einfafter und sicherer Apparat zur Verdichtung der Kesselröhre und Schlammsäuberung der Dampfboiler. Schonung des Kessels. Ersparnis an Brennmaterial. Wegfall der Kosten für das Auskochen, erhaltene Betriebsleistung. Im Apparat über 2000 Apparate in Verwendung. In Oesterreich-Ungarn seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgestellt. Unzerbrechbarer Patent-Wassersandreiniger.
 Einmal für Wasserschadeglas bei Dampfkesseln, Schutz vor Explosionen, Schutz vor Brandverlusten, Wegfall jeder Schutzvorrichtung, bedeutendes Ersparnis und Betriebs-lebhaft. Ohne Anstrengen der beständigen Einwirkung unanfällig. Tendenz-Ansatzes stufenlos, aufzuhalten-lebhaft. Verwendet Wasserantrieb verfeinertes System Kessels Anerkannt genereller Apparat, garantierte Dauerhaftigkeit, zuverlässige Controlle bei Dampfkesseln, Apparate für Textil-Industrie. Nennlos Constructionen, soda-

deute Ausführung. — Dampfmaschinen-eraparate (Patent) etc. Registrator, Patent-Institut, selbstthätig jede 1000-stündl. Tour bei Dampfmaschinen, fortwährend Controlle des Ganges, Zahlreiche Referenzen erster Firmen. General-Vertreter für Oesterreich-Ungarn:

JULIUS DRACH
 Ingenieur, Wien II, Czerningasse 3 und 5. Prospekte gratis.
Zahnärztliche Vertreter für die Provinzen, Wien!

Kanarienvogel!

I. Ehrenpreis-Anstellung S.L. Androsberg 1891. Verkauft per Post gegen Casse oder Nachnahme unter jeder Garantie stets die vorzüglichsten Stämme, je nach Gesangsleistung à Mk. 12, 15, 20, 25 und 30. Preisliste frei.
Julius Hüper, St. Androsberg (Hess). Zahl- oder Kassenr. resp. 1894.

NEU!
Aspir-Milton
 sowie Filtertuche jeder Qualität
Fabrik Adolf Keiler
 Berlin N. 24

Eine ausser Betrieb gesetzte
DAMPFMASCHINE
 ist zu verkaufen.

Elisabeth-Dampfmühle, Budapest.

Fömlinár
 kerestelik vidéki gözmalmokba, ki mint ilyen már hosszabb ideig működött. Czim a kiadóhivatalban megtditató.
Egy 3 köre
 járom kitűnő formalmu gézmalom az alföldi vasút mentén
eladó.
 Bövvelhet a kiadóhivatalban.

Erste oest.-ung. Fabrik für elektrische Beleuchtung u. Kraftübertragung

B. ECCER & Co
 Budapest, VII. Huszársgasse 7. — Wien, V. Griesgasse 36.

Elektr. Beleuchtungs-Installation. Glühlampen. — Beleuchtungskörper. Telefon-Einrichtungen.
 Ausschl. Fabricationsrecht der „Berliner Universal Transmitter“
 Feuertelegraf. Wächtercontrolle. Haustelegraf. Projekte und Kostenveranschläge prompt und gratis.

PROSECTUS.

4% steuerfreie Regulirungs- und Boden-Ameliorations-Pfandbriefe des Ungarischen Bodencredit-Institutes.
 Emission von Nominal fl. 12,625,000 österreichischer Währung.

Obiger Betrag bildet die I. Emission jener Pfandbriefe des Ungarischen Bodencredit-Institutes, welche von diesem Institut laut G.-A. XXX, 1880 auf Grund der im Sinne dieses Gesetzes bewilligten Regulirungs- und Boden-Ameliorations-Kartellen ausgeben werden.
 Für die Annütien dieser Darlehen haften in Geminschaft die G.-A. XXX, 1880 außer dem in das rechtskräftig festgesetzte Immobilienrecht, bzw. in das Gebiet der Ameliorations-Arbeiten fallenden Besitzergatten, auch wohl mit diesen einem Grundbesitzer-Pfandbriefe Immobilien, und bilden die Annütien eine solche Immobilie, welche in unmittelbarer Folge nach dem Situations- und Grundbesitzer, die Priorität vor allen anderen, selbst den fälligen Lasten geniesst.

Die Annütien werden über Verwalt des Ungarischen Bodencredit-Instituts durch das kön. ung. Finanzministerium nach Art der directen Steuern eingoben und haften in diesem Falle der Staat für die Einbringung derselben.
 Auch haften die Mitglieder der einzelnen Wasserregulirungs-Gesellschaften im Sinne des Gesetzes sönderrlich für die Annütien nach den der betreffenden Gesellschaft gewidmeten Darlehen.
 Die Pfandbriefe sind in Stücken zu 100, 1000 und 10,000 fl. ausgestellt, haften auf den Inhaber und sind in ungarischer, deutscher und italienischer Sprache ausgestellt.

Die Pfandbriefe werden an der Budapester und Wiener Börsen notirt. Die Pfandbriefe sind laut fl. 11 des G.-A. XXX, v. J. 1880 kantonien-fähig und können zur Anlage bei jeder von Gemeinden, Corporationen, Fundationen, unter öffentlicher Aufsicht stehenden Instituten, von unser Verwalt, Schiff- und Kanal Strohenden, sowie zur Platzierung von Fideikommissar- und Depositionsgeldern, zu Dienstes- und Geschäfts-Kantinen verwendet werden.

Die Pfandbriefe, sowie die an denselben befindlichen Zins-Coupons sind steuerfrei und Steuerpflichtig. Gebühren und Steuern betrefend ist mit denselben die vollkommene Steuerfreiheit und Steuerpflicht verbunden. Die Pfandbriefe für die Zukunft zugesichert ist, das G.-A. XXX, v. J. 1880, § 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Das gezeigene Nummern werden im Budapester und Wiener Anleihe-Verwaltungen und von jeder Notwendigkeit der Pfandbriefe sechs Monate nach der Zahlung annehmlich.
 Die Zinsen können gegen Einlieferung der fälligen Zins-Coupons, das Kapital gegen Einlieferung der verlorenen Pfandbriefe im
in BUDAPEST: bei dem Ungarischen Bodencredit-Institute
bei der Ungarischen Allgemeinen Creditbank
in WIEN: bei dem k. k. priv. Oesterreichischen Kreditanstalt für Handel und Gewerbe
bei dem Bankhause S. M. v. Rothschild
 begeben werden.
 Budapest, im Monate März 1891.

Ungarisches Bodencredit-Institut.
K. k. priv. österr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe.

Unter Bezugnahme auf die vorstehende Kundmachung des Ungarischen Bodencredit-Instituts wird der Betrag von Nom. fl. 12,625,000 4% Regulirungs- und Boden-Ameliorations-Pfandbriefe des Ungarischen Bodencredit-Instituts zur Subscription aufgelegt.

Dieselbe findet am Donnerstag, 19. März 1891

während der üblichen Geschäftsstunden
 in BUDAPEST bei dem Ungarischen Bodencredit-Institute
 » » » der Ungarischen Allgemeinen Creditbank
 » WIEN » » » k. k. priv. Oesterreichischen Kredit-Anstalt
 » » » dem Bankhause S. M. v. Rothschild
 » BRÜNN, LEIBERG, PRAG, TRIEST und TROPPAU bei den Filialen der k. k. priv. Oesterreichischen Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe

unter nachstehenden Bedingungen statt:
 1. Der Subscriptionspreis ist auf 95% zuzüglich der laufenden Stückzinsen bis zum Tage der Abnahme festgesetzt.
 2. Bei der Zeichnung muss eine Kautions von 5% des Nominalbetrages hinterlegt werden, entweder in Baaren, oder in solchen nach dem Tageskurs zu veranschlagenden Effekten, welche die betreffende Anleihestelle als zulässig erachtet wird.
 3. Jeder gegen Annahmestelle ist die Befugnis vorbehalten, nach ihrem Ermessen die Höhe des Betrages jeder einzelnen Zeichnung zu bestimmen.
 4. Die Zeichnung wird sobald wie möglich nach Schluss der Subscription unter Berücksichtigung an jeden Zeichner erfolgen. Im Falle die Zeichnung weniger als die Anmeldung beträgt, wird die überschüssige Kautions unverzüglich zurückgegeben.
 5. Der Zeichner hat vom 28. März d. J. ab spätestens am 31. Juli d. J. die ungenutzten Pfandbriefe mit Coupons über die laufenden Zinsen bei derselben Stelle, bei welcher die Zeichnung erfolgt, abzunehmen. Nach vollständiger Abnahme wird die auf den zurückgelassenen Betrag hinterlegte Kautions verrechnet, beziehungsweise zurückgegeben.

Anmelde-Zettelungen zur Zeichnung können von den vorgenannten Subscriptionsstellen kostenfrei bezogen werden.
 Budapest und Wien, im März 1891.
S. M. v. Rothschild. Ungarische Allgemeine Creditbank.

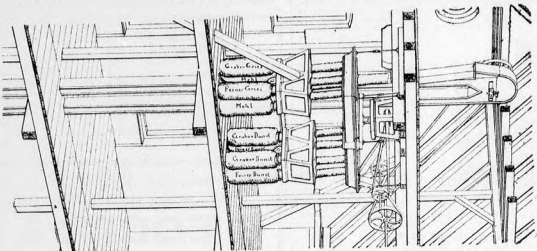
Ersatz für die vierfache Zahl gewöhnlicher Cylinder und Centrifugalsichter.

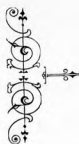
PLANSICHTER

PATENT CARL HAGENMÜLLER.

Über 800 Stück im Betriebe

Patentirt in allen Staaten.

AD. FISCHER

Civil-Ingenieur

und

CONSTRUCTEUR

für

MÜHLENBAU.

BUDAPEST,

Waiznerboulevard 74.

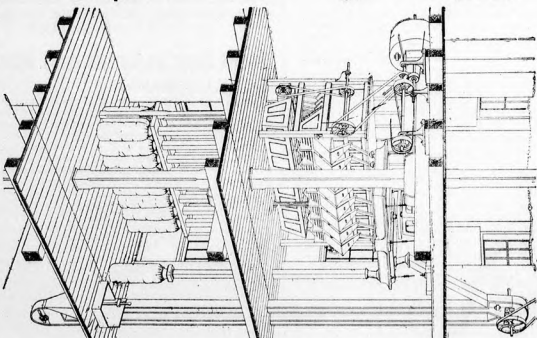

Neueste

CRIESPUTZEREI

PATENT CARL HAGENMÜLLER.

40 Systeme.

Sortirt und putzt 10—16 Kilo Rohgries per Minute und liefert mahlfertig feinste Gries in beliebiger Anzahl und Qualitäten, ferner gut sortirte, leichteste und griesfreie Abfälle.

OETL ANT.-FÉLE

vasöntöde és gépgyár

HAVEL & DÜMMERLING

Budapest, VII., Bethlen-tér 4.

Ajánlja gyártmányait, nevezetesen:
éptkezési és gépöntvényeket

saját mintái vagy rajzok szerint,

**műszaki berendezések,
tengelyek, csövek és egyéb vas-szerkezeteket.**Mintarajzok és költségvetések ingyen és bérmentve
szolgáltatnak.

Michael Barthel & Co.

(Gegr. 1781.) Barthel's Original (Gegr. 1781.)

CARBOLINEUM

bestbewährter, billigster Anstrich für Holz, schützt
dauernd Magazine, Schuppen, Zäune, Thore, Brückenge-
länder, Mühlen und Wehranlagen, Wassergebinne, Wägen,
Schindeldächer, Fussböden etc. gegen Fäulnis, Schwamm,
Verstockung und Insecten, verleiht selben hübsche braune
Farbe und 3—4fache Dauer. **Qualität garantiert unüber-
troffen!** 1 Kilo genügt auf 5—6 Quadratmeter. — Pros-
pect frei. — 5 Ko. Probestückli fl. 1.50, 100 Kg. fl.
16.— ab Wien.

Michael Barthel & Co.

WIEN, X, Keplergasse 20.

Michael Barthel & Co.

Special-Fabriken für

PUMPEN WAAGEN

aller Arten. für jeden Zweck.

Röhren in allen Dimensionen. Commandit-Gesellschaft für Pumpen u. Maschi-
nn-Fabrikation**W. GARVENS, WIEN, I,
Wallfischgasse Nr. 14****Egér- és patkányfogó**

20—30 darab egéret, vagy patkányt lehet vele befogni a nélkül,
hogy cestról eszetre beállítani kel-
lene. Egerek számára 30 cm. h.
14 cm. sz. 2 ft. Patkányok sz.
55 cm. h. 25 cm. sz. 3 ft 75 kr.

Maschinenfabrik FRANZ SCHÖN N.

WIEN, I., Allee-gasse 12.

PÁLYÁZAT.

A szatmári gözmalom társulatánál a vezérigazgatói állás lenomlás folytán üresedésbe jött, ezen, évi 2000 ft s a nyerevényből az üzleti eredményéből képest szerződé-
sileg megállapítandó bizonyos összegű százelektől javadal-
mazott, állás betöltésére czemmel pályázat nyitattik.

Pályázók esdigi alkalmazásuktól, emelést és gyar-
korlati szakképzettségükről s arról, hogy a magyar és német
nyelvet egyarában, mint szóban teljesen bírják, bizonyít-
ványokkal támogatott, keszvelővel felszerelt kérvényeket
alantit igazgatóságnál folyó évi ápril hó 5-ig kötelesek
benyújtani s megválasztásuk esetén, miről a pályázati ha-
tározó lejárta után 10 nap alatt értesítelnek, állásukat
folyó évi július 1-éig, de legkésőbb július hó 15-éig elfoglalni,
s biztosítékul belépések alkalmával 2000 forint letenni.

Kelt a szatmári gözmalomtársulat igazgatóságának
1891, márczius hó 3-án tartott üléséül.

**A szatmári gözmalomtársulat
igazgatósága.****AVIS**

für Mühlen u. Fabriken. In Folge Expropriation der
Árpád-Dampfmühle verkaufen wir sofort
1 Dampfmaschine,
6 Kornmüllerschekel,
26 Walzenstühle,
36 Mahlgerate,
Mehlmüller, Griepstanzmaschinen, Trierre, Stan-
beyer, Transportschnecken, Riemenschleiben,
Transmissionen, Hüngstutzen, Lugetdring, etc.

zu äusserst konvenablen Preisen und kann die ganze Mühle
im Betrieb besichtigt werden.

Die Demolirungs-Kanzlei der
Árpád-Dampfmühle
Budapest, Leopoldring Nr. 26.

PATENTE erwirken in allen
Staaten**LUDWIG v. BENEDEK & Co.**

Patent-Bureau BUDAPEST, Museum-körut Nr. 10.

Mittelst Circular-Erlasses Z. 23324/86 des h. k. ung. Handels-
ministeriums dem Vertrauen der Erfinder empfohlen.
Jährlich über 500 Patent-Erwirkungen.

Metallgewebe

aus feinstem plattirten engl. Stahldraht.

Dieselben verstopfen sich, nur leicht gespannt,
nahezu gar nicht, ergeben daher gegenüber
den gewöhnlichen Geweben eine

bessere d. h. constant gute Sichtung.

Zu beziehen durch

ADOLF FISCHER,

Civil-Ingenieur und Constructeur für Mühlenbau

Budapest V., Waitznerboulevard 74.

